

«Մելաթ բանկ» ՓԲԸ

**Միջանկյալ Ֆինանսական
հաշվետվություններ**

2019թ. Սեպտեմբերի 30

Բովանդակություն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

«Մեղաք բանկ» ՓԲԸ
 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

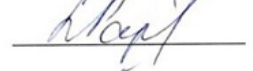
ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
 համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին
«30» Սեպտեմբեր 2019 թ
«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ ՀՀ ք.Երևան, Թումանյան Տա 45 ոչ բնակելի տարածք
 (բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)
«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ ՀՀ ք.Երևան, Թո Լ մ անյան Տա

(հազար ՀՀ դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություններ	Ընթացիկ \$ի ն ան ս . տար վ ա ս կ զ բ հ ց մ հ ն չ և հ ա շ վ ե տ ո Լ ժամանակաշրջան 01/01/19-30/09/19	Ընթացիկ \$ի ն ան ս . տար վ ա միջանկյալ ժամանակաշրջան 01/07/19-30/09/19	Ն ախ ո ղ դ \$ի ն ան ս . տար վ ա հ ա շ վ ե տ ո Լ ժամանակաշրջան 01/01/18-30/09/18	Ն ախ ո ղ դ \$ի ն ան ս . տար վ ա միջանկյալ ժամանակաշրջան 01/07/18-30/09/18
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	2,541,946	880,085	2,580,066	904,255
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(34,077)	(11,434)	(95,334)	(47,386)
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ		2,507,869	868,651	2,484,732	856,869
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	395,822	106,533	406,689	161,421
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(114,664)	(48,755)	(10,425)	(2,308)
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ		281,158	57,778	396,264	159,113
Արտարժույթի առք ու վաճառքիվ զուտ եկամուտներ	8	161,936	31,137	103,597	64,908
Այլ գործառնական եկամուտներ	8	60,955	13,500	12,479	1,982
Գործառնական եկամուտներ		3,011,918	971,066	2,997,072	1,082,872
Զուտ մասհանումներ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներին	9	118,561	154,890	(301,635)	(206,560)
Անճակագմի գծով ծախսեր	10	(529,281)	(165,219)	(535,488)	(188,570)
Հիմնական միջոցների մաշված ու թյուր և ն	11	(152,174)	(50,985)	(140,874)	(48,672)
Ոչ նյութական ակտիվների մաշված ու թյուր և ն	11	(13,279)	(4,384)	(12,563)	(5,152)
Այլ ծախսեր	12	(381,133)	(121,235)	(364,897)	(129,003)
Շահույթ/ (վնաս) մինչև հարկումը		2,054,612	784,133	1,641,615	504,915
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	13	(433,709)	(190,272)	(351,136)	(110,353)
Շահույթ (վնաս) հարկումից հետո		1,620,903	593,861	1,290,479	394,562
Մեկ բաժնետոմ. բաժին ընկնող բազային շահույթ		1,620,903	593,861	1,290,479	394,562

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը __15.10.19թ

Բանկի գործադիր տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
ֆինանսական վիճակի մասին
«30» Սեպտեմբեր 2019 թ
«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ ՀՀ ք.Երևան, Թումանյան 5ա 45 ոչ բնակելի տարածք
 (բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար ՀՀ դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություններ	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ 30/09/19թ	Նախորդող ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ (ստուգված) 31/12/18թ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14	17,004,792	15,881,785
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	15	-	76,368
Ներդրումային արժեթղթեր	16	26,748,504	25,798,155
Հաճախորդներին տրված վարկեր	17	11,452,534	8,771,279
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	11	2,420,005	2,557,348
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	18	681,153	570,503
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	13	40,406	26,969
Այլ ակտիվներ	19	364,829	123,862
Ընդամենը ակտիվներ		58,712,223	53,806,269
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ	20	15,226,072	10,947,518
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	21	5,048,883	6,055,416
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	22	98,550	203,320
Այլ պարտավորություններ	23	414,285	296,485
Ընդամենը պարտավորություններ		20,787,790	17,502,739
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Կանոնադրական կապիտալ	24	32,100,000	32,100,000
Պահուստներ`		556,058	449,802
Գլխավոր պահուստ		554,217	447,621
Վերագնահատման պահուստներ		1,841	2,181
Զբաղիված շահույթ (վնաս)		5,268,375	3,753,728
Ընդամենը` սեփական կապիտալ		37,924,433	36,303,530
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		58,712,223	53,806,269

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը __15.10.19թ

Բանկի գործադիր տնօրեն

(Ստյոպանյան)

Գլխավոր հաշվապահ

«Մելլաթ բանկ» ՓԲԸ
2019թ. Սեպտեմբերի 30-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ
(ամուղղակի մեթոդ)

«30» Սեպտեմբեր 2019 թ

«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ ՀՀ ք.Երևան, Թումանյան 5ա 45 ոչ բնակելի տարածք

(բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

հազար ՀՀ դրամ

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ 30/09/19թ	Նախորդող ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ 30/09/18թ
1	2	3
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	2,054,612	1,641,615
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	165,453	153,437
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	(47,591)	144
Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	(118,561)	301,635
Ստացվելիք տոկոսներ	(361,864)	(365,630)
Վճարվելիք տոկոսներ	337	7,036
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային վերազնահատումից եկամուտ	17,512	4,046
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	1,709,898	1,742,283
<i>Ավելացում /նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	75,916	(5,790,066)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(2,791,110)	(2,318,275)
Այլ ակտիվներ	(240,967)	191,861
Պարտավոր ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,920,935	17,046,581
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(916,139)	3,105,196
Այլ պարտավորություններ	13,991	137,702
Ջուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկ	2,772,524	14,115,282
Վճարված շահութահարկ	(556,695)	(517,220)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	2,215,829	13,598,062
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
<i>Ներդրումային արժեթղթերի առք/ մարում</i>	(541,436)	(3,259,503)
<i>Հիմնական միջոցների առք/ վաճառք</i>	(22,177)	(206,707)
<i>Ոչ նյութական ակտիվների առք/ վաճառք</i>	(7,995)	(22,761)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(571,608)	(3,488,971)
Ֆինանսական գործունեությանը դրամական հոսքեր		
<i>Վճարված շահութահարկ</i>		
Ֆինանսական գործունեությանը զուտ դրամական հոսքեր	0	0
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/ նվազում	1,644,221	10,109,091
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	15,881,785	5,836,270
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(521,214)	(214,863)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	17,004,792	15,730,498

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը __15.10.19թ

Բանկի գործադիր տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

(Handwritten signatures)

«Մեղաք բանկ» ՓԲԸ
 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին
«30» Սեպտեմբեր 2019 թ
«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ ՀՀ ք.Երևան, Թումանյան 5ա 45 ոչ բնակելի տարածք
 (բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)
 (հազար ՀՀ դրամ)

Մեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Կանոնադրական կապիտալ			Ելքային եկամուտ/վնաս	Պահուստներ			Գրանցված հոսքերի հեջավորում	Հիմնական միջոցների վերագնահատումներից օգուտներ	Այլ համապարփակ եկամուտների գծով շահութահարկ	Գրանցված շահույթ/վնաս	Ընդամենը	Գլխավոր քաժմեցման	Ընդամենը կապիտալ
	Կանոնադրական կապիտալ	Հետադարձ կապիտալ	Զուտ գումարը		Գլխավոր պատուտ	Փոխարժեքային տարբերություններ օտարերկրյան գործառնությունում	Վաճառքի համար մտաշնչի ֆինանսական ակտիվներ							
Հոդվածներ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջան (I աղյուսակ)														
1. Մնացորդը նախորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01 հունվարի -2018թ. (ստուգված)	32,100,000		32,100,000		361,125				2,625		1,835,925	34,299,675		34,299,675
Եզրուտում ՖՀՄՄ 9-ի սկզբնական կիրառման պահին՝ առանց հարկի (Օնթգ. 5)											(70,132)	(70,132)		(70,132)
2. Վերահաշվարկված մնացորդը	32,100,000	-	32,100,000		361,125				2,625		1,765,793	34,229,543		34,229,543
4. Ծախսարժեքներ												-		-
5. Նախորդ տարվա հաշվետու ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ վնաս (վ ե ռ ա հ ա շ վ ա ռ կ վ ա ճ)											1,290,479	1,290,479		1,290,479
7. Ներքին շարժեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	86,496	-	-	-	(333)	-	(86,163)	-	-	-
7.1 Մասհանումներ գլխավոր պահուստին					86,496						(86,496)	-		-
7.5 Վերագնահատման պահուստի մաշվածություն									(333)		333	-		-
8. Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում առ 30 Սեպտեմբեր 2018թ	32,100,000	-	32,100,000	-	447,621	-	-	-	2,292	-	2,970,109	35,520,022	-	35,520,022
հաշվետու ժամանակաշրջան (II աղյուսակ)														
1 Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում առ 01 հունվարի 2019թ (ստուգված)	32,100,000		32,100,000		447,621				2,181		3,753,728	36,303,530		36,303,530
2. Վերահաշվարկված մնացորդը	32,100,000		32,100,000		447,621				2,181		3,753,728	36,303,530		36,303,530
5. Հաշվետու (ժամանակաշրջանի) գուտ շահույթ վնաս											1,620,903	1,620,903		1,620,903
7. Ներքին շարժեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	106,596	-	-	-	(340)	-	(106,256)	-	-	-
7.1 Մասհանումներ գլխավոր պահուստին					106,596						(106,596)	-		-
7.5 Վերագնահատման պահուստի մաշվածություն									(340)		340	-		-
8. Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 30 Սեպտեմբեր 2019թ.	32,100,000	-	32,100,000	-	554,217	-	-	-	1,841	-	5,268,375	37,924,433	-	37,924,433

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը __15.10.19թ

Բանկի գործադիր տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Մելլաթ բանկ» ՓԲԸ-ն (Բանկ) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում 1992թ. մայիսին՝ Հայաստանի Հանրապետության և Իրանի Իսլամական Հանրապետության միջև ստորագրված «Բարեկամություն և համագործակցություն» մասին համատեղ հայտատարության հիման վրա և համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի և Իրանի «Մելլաթ» պետական բանկի միջև կնքված համաձայնագիր-թույլտվության՝ որպես ԻԻՀ «Մելլաթ բանկի» երևանյան մասնաճյուղ: Մասնաճյուղը սկսել է իր գործունեությունը 1995թ-ին՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից 1995թ. հունվարի 10-ին տրված թիվ Հ-ՕՍ-1/4 լիցենզիայի: 1997թ. սեպտեմբերի 2-ին երևանյան մասնաճյուղը վերակազմավորվել է դուստր բանկ փակ բաժնետիրական ընկերության՝ իրավաբանական անձի կարգավիճակով, իսկ 2005թ. հուլիսի 27-ին վերանվանվել է որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկային գործառնությունների իրականացումը, երաշխավորությունների տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական համակարգի անդամ:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0001, Թումանյան փ. 5ա:

Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

(բ) Բաժնետերեր

Բանկն ամբողջությամբ պատկանում է Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում գրանցված «Մելլաթ բանկ» ԲԲԸ-ին (Բաժնետեր): Բանկը չունի վերջնական վերահսկող կողմ:

Ստորև ներկայացված է ԻՀԻ «Մելլաթ բանկի» ԲԲԸ-ի բաժնետերերի կազմը:

Անվանումը	Մեփականության %	
	2019թ. Սեպտեմբերի 30	2018թ. Դեկտեմբերի 31
Պրովինշլ Ինվեսթմենթ Կո (Եդալլատ Շեյր)	30.00	30.00
Մոեին Աթեհ Խահան Քոփըրեյշն ընկերություն	19.09	19.09
Իրանի Իսլամական Հանրապետության կառավարություն	17.00	17.00
«Սաբա Թամին» ապահովագրական ընկերություն	7.31	7.31
«Մելլաթ բանկի» Աշխատակիցների ապագա հավատարմագրային հիմնադրամ	6.45	6.45
Իրանի սոցիալական ապահովության հաստատություն	3.81	3.81
«Մելլաթ» ֆինանսական խմբի ընկերություն	3.55	3.55
Հրապարակայնորեն վաճառվող այլ բաժնետոմսեր	12.79	12.79
	100	100

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները բացահայտված են Ծանոթագրություն 29-ում:

(գ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

(դ) Միացյալ Նահանգների պատժամիջոցներն Իրանի նկատմամբ

2018թ. նոյեմբերի 5-ին Միացյալ Նահանգները Իրանի նկատմամբ կրկին սահմանեցին բոլոր մնացած երկրորդական պատժամիջոցները, որոնք նախկինում վերացվել էին Համատեղ համապարփակ գործողությունների ծրագրի (ՀՀԳԾ) շրջանակներում: Սա Իրանի նկատմամբ պատժամիջոցների կրկին կիրառման համար պահանջվող վերջնական գործողությունն էր՝ Միացյալ Նահանգների ՀՀԳԾ-ից դուրս գալու մասին ԱՄՆ-ի նախագահ՝ Թրամփի 2018թ. մայիսի 8-ի հայտարարությունից հետո: Միացյալ Նահանգները սկզբնապես վերականգնել էին որոշ պատժամիջոցներ 2018թ. օգոստոսի 7-ին:

Այս պատժամիջոցները կրկին սահմանվել էին համաձայն 13846 նախագահի հրամանագրի և համապատասխան պետական իրավասու մարմինների կողմից և ներառում են.

- պատժամիջոցներն Իրանի նավահանգիստների օպերատորների և նավագնացության և նավաշինության ոլորտների նկատմամբ, այդ թվում՝ Իրանի Իսլամական Հանրապետության նավատորմի, Իրանի նավագնացության հարավային ուղու և դրանց կապակցված կազմակերպությունների նկատմամբ,
- պատժամիջոցները նավթին վերաբերող գործարքների հետ կապված Իրանի ազգային նավթային ընկերության, «Նավթիրան Ինտերթրեյդ» ընկերության և Իրանի կենտրոնական բանկի նկատմամբ,
- պատժամիջոցներն օտարերկրյա ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից Իրանի կենտրոնական բանկի և 2012 ֆինանսական տարվա Ազգային պաշտպանության գծով իրավասությունների մասին ակտի (NDAA 2012) 1245 բաժնով սահմանված իրանական ֆինանսական կազմակերպությունների հետ իրականացվող գործարքների նկատմամբ,
- պատժամիջոցներն Իրանի կենտրոնական բանկին և իրանական ֆինանսական կազմակերպություններին մասնագիտացված ֆինանսական հաղորդագրությունների փոխանցման ծառայությունների մատուցման նկատմամբ,
- պատժամիջոցներն անդերրայթինգի, ապահովագրության կամ վերաապահովագրության ծառայությունների մատուցման նկատմամբ:

Որպես Իրանի նկատմամբ պատժամիջոցների կրկին կիրառման մաս՝ 2018թ. նոյեմբերի 5-ին Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների ֆինանսների նախարարության Օտարերկրյա ակտիվների վերահսկողության վարչությունը (ՕԱՎՎ) ավելի քան 700 կազմակերպությունների, անհատների, ինքնաթիռների և նավերի ներառել է իր Հատուկ կատեգորիայի անձանց և արգելված անձանց ցուցակում (ՀԿԱ ցուցակ):

Ցուցակում ներառված են մի շարք իրանական բանկեր, նրանց արտերկրյա և տեղական մասնաճյուղերը, այդ թվում՝ ԻՀԻ «Մելլաթ քանկ» ԲԲԸ-ն:

Թեև Բանկը շարունակում է գնահատել ԱՄՆ-ի պատժամիջոցների ազդեցությունը Բանկի վրա, Բանկի ներկայիս գնահատականը դեռևս մնում է անփոփոխ, ըստ որի գոյություն ունի հավանականություն, որ նշված պատժամիջոցները կարող են անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Բանկի գործունեության վրա: Բանկը շարունակում է ուշադրությունը կենտրոնացնել իր գործունեությունը շարունակելու և իր բոլոր պարտատերերի, ներդրողների և բաժնետերերի շահերը պաշտպանելու վրա:

Վերջերս գործադրված պատժամիջոցների երկարաժամկետ հետևանքները, ինչպես նաև լրացուցիչ ապագա պատժամիջոցների սպառնալիքը դժվար է որոշել: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա ԱՄՆ-ի պատժամիջոցների և Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը գտնում է, որ չկա էական անորոշություն անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու Բանկի կարողության հետ կապված:

2 Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

Այս ֆինանսական հաշվետվություններն իրենցից ներկայացնում են Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների առաջին փաթեթը, որտեղ կիրառվել են ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի պահանջները: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթների փոփոխությունները ներկայացված են Ծանոթագրություն 2-ի (ե) կետում:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով և վերագնահատված արժեքով հաշվառվող շենքերի:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն սպազա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարված դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք առավել էական ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակներում պահվում են ակտիվները և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 3
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որոշելու համար սպասվող պարտքային վնասի չափման մեջ հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և սպասվող պարտքային վնասի չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն և հաստատում – Ծանոթագրություն 4:
- վարկերի արժեզրկման գնահատում – Ծանոթագրություն 3

Ենթադրություններ և գնահատումների անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատումների հետ կապված անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք ենթադրում են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա տվյալների էական ճշգրտման մեծ ռիսկ, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. որոշել ելակետային տվյալները սպասվող պարտքային վնասի գնահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության ներառումը – Ծանոթագրություն 4:
- հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկում – Ծանոթագրություն 3

(ե) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ գործում են 2019թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է դրանց ժամանակից շուտ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, Բանկը ժամանակից շուտ չի կիրառել նշված նոր կամ փոփոխված ստանդարտները, բացառությամբ 2017թ. հոկտեմբերին հրապարակված ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությանը, որը վերաբերում է բացասական հատուցմամբ վաղաժամկետ մարման պայմաններին:

ՖՀՄՍ 16

Բանկից կիրառել է ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն» ստանդարտը 2019թ. հունվարի 1-ից:

ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է մեկ՝ հաշվեկշռային հաշվառման մոդել վարձակալության համար: Վարձակալը ճանաչում օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվը, որն իրենից ներկայացնում է ելակետային ակտիվն օգտագործելու իրավունք, և վարձակալության գծով պարտավորությունը, որն իրենից ներկայացնում է վարձավճարների վճարման պարտականություն: Նախատեսված են բացառություններ կարճաժամկետ վարձակալության և ցածր արժեք ունեցող միավորների վարձակալության համար: Վարձատուի համար հաշվառման ներկայիս մոտեցումը չի փոփոխվում, վարձատուն շարունակում է դասակարգել վարձակալությունը ֆինանսական և գործառնական դասերի:

ՖՀՄՍ 16-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 17 «Վարձակալություն», ՖՀՄՍԿ մեկնաբանություն 4 «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՄԿ մեկնաբանություն 15 «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՄՄԿ մեկնաբանություն 27 «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը» սահմանված վարձակալության հաշվառման ուղեցույցները:

i. Վարձակալություն, որի շրջանակներում Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ

Բանկն ավարտել է իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման հնարավոր ազդեցության նախնական գնահատումը: Ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 16-ի փաստացի ազդեցությունը սկզբնական կիրառման ժամանակաշրջանում կախված կլինի ապագա տնտեսական պայմաններից, Բանկի վարձակալության պորտֆելի կառուցվածքից, Բանկի գնահատումից, թե արդյոք այն կօգտվի վարձակալությունը երկարաձգելու հնարավորություններից, ստանդարտով նախատեսված գործառնական բնույթի պարզեցումներից և ճանաչման հետ կապված ազատումներից:

Բանկը մտադիր է օգտվել գործառնական բնույթի պարզեցումից գրասենյակի տարածքի կարճաժամկետ գործառնական վարձակալության հետ կապված: Հիմք ընդունելով նախնական գնահատումը՝ Բանկը չի ակնկալում էական ազդեցություն վարձակալության այն պայմանագրերի վրա, որոնց շրջանակներում այն հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

Բանկը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը և ՖՀՄՍ 15-ը 2018թ. հունվարի 1-ից:

2018թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ են մտել նաև մի քանի այլ նոր ստանդարտներ, սակայն այդ ստանդարտներն էական ազդեցություն չունեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Բանկի կողմից ՖՀՄՍ 9-ին անցման ընտրված մեթոդի համաձայն՝ այս ֆինանսական հաշվետվություններում համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվել ստանդարտի պահանջներն արտացոլելու համար: Այս ստանդարտի սկզբնական կիրառման հիմնական արդյունքներն են.

- ֆինանսական ակտիվների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստների աճը (Ծանոթագրություն 5),
- ՖՀՄՍ 9-ին վերաբերող լրացուցիչ բացահայտումները (Ծանոթագրություններ 4 և 5):

Ա. ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

ՖՀՄՍ 9-ը սահմանում է ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորումների և ոչ ֆինանսական միավորների առք ու վաճառքի որոշ պայմանագրերի ճանաչման և չափման պահանջները: Այս ստանդարտը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտը: ՖՀՄՍ 9-ի պահանջներն էականորեն տարբերվում են ՀՀՄՍ 39-ի պահանջներից: Նոր ստանդարտն առաջադրում է ֆինանսական ակտիվների հաշվառման և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվառման որոշ ոլորտների սկզբունքային փոփոխություններ:

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Բանկը կիրառել է ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվողումների ներկայացում» ստանդարտի համապատասխան փոփոխությունները, որոնք պահանջում են առանձին տողով ներկայացնել արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Նախկինում Բանկը բացահայտում էր այդ գումարը ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում:

Բացի այդ, Բանկը կիրառել է ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտում» ստանդարտի համապատասխան փոփոխությունները 2018թ. տեղեկատվության բացահայտումների հետ կապված, որոնք սակայն չեն կիրառվել համադրելի տեղեկատվության նկատմամբ:

Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում տեղի ունեցած առանցքային փոփոխությունները:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգում և չափում

ՖՀՄՍ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների երեք հիմնական դաս՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: ՖՀՄՍ 9-ով նախատեսված ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը որպես կանոն հիմնված է այն բիզնես մոդելի վրա, որի շրջանակներում կառավարվում է ֆինանսական ակտիվը, և դրամական միջոցների հոսքերի

պայմանագրով նախատեսված այդ ակտիվի վերաբերող բնութագրերի վրա: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ այլևս չեն գործում ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվների, փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների դասերը: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, եթե պարունակվող ածանցյալ գործիք ներառող հիմնական պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվ ստանդարտի շրջանակներում, ապա պարունակվող ածանցյալ գործիքը չի առանձնացվում այդ պայմանագրից: Փոխարենը, գնահատվում է ամբողջությամբ վերցված հիբրիդային ֆինանսական գործիքը՝ ստանդարտի համաձայն դասակարգում ստանալու համար: Բանկի կողմից ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների դասակարգման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (i) կետում:

ՖՀՄՍ 9-ը մեծամասամբ պահպանում է ֆինանսական պարտավորություններին դասակարգման և չափման համար գործող ՀՀՄՍ 39-ի պահանջները: Այնուամենայնիվ, թեև ՖՀՄՍ 39-ի համաձայն, որպես իրական արժեքով չափվող նախատեսված պարտավորություններին իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում, ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, իրական արժեքի փոփոխությունները, որպես կանոն, ներկայացվում են հետևյալ կերպ.

- իրական արժեքի փոփոխության այն մասը, որը վերագրելի է պարտավորության պարտքային ռիսկի փոփոխություններին, ներկայացվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում, իսկ
- իրական արժեքի փոփոխության մնացած մասը ներկայացվում է շահույթի կամ վնասի կազմում:

Բանկի կողմից ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական պարտավորություններին դասակարգման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3-ում:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված «կրած վնասի» մոդելը «սպասվող պարտքային վնասի» մոդելով: Արժեզրկման նոր մոդելը կիրառելի է նաև որոշ վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի, սակայն ոչ՝ բաժնային ներդրումների համար:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ պարտքային վնասն ավելի է շուտ է ճանաչվում, քան պահանջվում է ՀՀՄՍ 39-ով: Բանկի կողմից ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջների կիրառման բացատրությունները ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Անցումը նոր ստանդարտին

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում տեղի ունեցած փոփոխությունները կիրառվել են հետընթաց, բացառությամբ ստորև ներկայացվածի.

- Համադրելի ժամանակաշրջանների տվյալները չեն վերահաշվարկվել: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում առաջացող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական

պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունները ճանաչվում են չբաշխված շահույթի և պահուստների կազմում 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Բանկն օգտվել է համադրելի ժամանակաշրջանների տվյալների վերահաշվարկ չկատարելը թույլատրող պարզեցումից, սակայն հաշվի առնողով այն հանգամանքը, որ ՖՀՄՍ 9-ի արդյունքում ՀՀՄՍ 1-ում կատարված փոփոխությունները պահանջում են առանձին տողով ներկայացնել «արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված եկամուտը» շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

- Սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ գոյություն ունեցող փաստերի և հանգամանքների հիման վրա կատարվել են հետևյալ գնահատումները.
 - որոշվել է այն բիզնես մոդելը, որի շրջանակներում պահվում է ֆինանսական ակտիվը:
 - որոշ ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ նախատեսվել են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող և չեղյալ է համարել նախկինում կատարված մասն նախատեսումը :
 - անտրական նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում կատարված որոշ ներդրումներ նախատեսվել են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:
- Եթե պարտքային արժեքուղծումն ունի ցածր պարտքային ռիսկ ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ, Բանկը ենթադրում է, որ ակտիվի գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել սկզբնական ճանաչման պահից:

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում տեղի ունեցած փոփոխությունների և դրանց հետևանքների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 5-ում:

Բ. ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»

ՖՀՄՍ 15 ստանդարտը սահմանում է համապարփակ հիմունքներ, որոշելու համար, թե որ հանգամանքներում, ինչ չափով և երբ պետք է ճանաչվի հասույթը: Ստանդարտը փոխարինել է ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ», ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր» և հարակից մեկնաբանությունները:

Բանկը կիրառել է ՖՀՄՍ 15-ը 2018թ. հունվարի 1-ից հետընթաց, համաձայն ՀՀՄՍ 8-ի՝ առանց պրակտիկ բնույթի պարզեցումներից օգտվելու: ՖՀՄՍ 15-ի կիրառումն ազդեցություն չի ունեցել Բանկի հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամտի վրա:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Բացառությամբ Ծանոթագրություն 2-ի (ե) կետի և մ բացահայտված փոփոխությունների, ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթով իրականացված գործառնություններից առաջացած օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի և ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի ու հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Վերափոխարկման արդյունքում առաջացող արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2019թ. Մեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	475.97	483.75
ՀՀ դրամ/1 եվրո	519.81	553.65
ՀՀ դրամ/1 Իրանական ռիալ	1.13	1.15
ՀՀ դրամ/1 Ռուսական ռուբլի	7.34	6.97

(բ) Տոկոսներ

2018թ. հունվարի 1-ից կիրառելի քաղաքականություն

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռքբերված կամ արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու սպասվող պարտքային վնասը: Ձեռքբերված կամ առաջացած արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ սպասվող պարտքային վնասը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի (կամ նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը արժեզրկման գծով պահուստի) մասով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի գծով (եթե ակտիվն արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի գծով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող տոկոսադրույքով գործիքների գծով դրամական միջոցների հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջավորման հետ կապված ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է հեջի գծով ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի գծով: Եթե ակտիվն այլևս արժեզրկված չէ, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի գծով:

Սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի գծով: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի գծով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի նայլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներին մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի նայլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներին մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսները:

Նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն էր, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ, համապատասխան դեպքերում, ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում էր ճշգրիտ մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գուտ հաշվեկշռային արժեքը: Արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում էր ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ապագա պարտքային վնասը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում էր գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում էին արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում էին այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի էին ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի նայլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներին մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի նայլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներին մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսները:

(գ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի

անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես՝
Ծանոթագրություն 3 (ա)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ՝ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և սինդիկացված վարկերի գծով միջնորդավճարները, ճանաչվում է համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ վարկը կտրամադրվի վարկավորելու պարտավորվածության շրջանակներում, ապա վարկավորման պարտավորվածության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ պարտավորվածության գործողության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, իսկ այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(դ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահութային կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածքներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող եկամտի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման գծով ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չհանդիսացող գործարքում, որն ազդեցություն չունի ոչ հաշվապահական և ոչ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկը չափվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Բանկը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալվում է վերականգնել կամ մարել

իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Բանկն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Բանկը մտադիր է հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներն իրացնել զուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են այնքանով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասը և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

(ե) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ – 2018թ. հունվարի 1-ից կիրառվող քաղաքականություն

Ս կ գ բ ն ա կ ա ն ճ ա ն ա չ մ ա ն պ ա հ ի ն ֆ ի ն ա ն ս ա կ ա ն ա կ տ ի վ ը դ ա ս ա կ ար գ ու մ է որ պ ե ս ամ որ տ ի գ ա ց վ ա ծ արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող կ ամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր հավաքագրելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Պարքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման և թե՛ ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ և ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը և վնասը .

- տոկոսային եկամուտ՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- սպասվող պարտքային վնաս և հակադարձումներ և
- օգուտ և վնաս փոխարժեքային տարբերություններից:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակված շահույթը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակներով չափվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անդառնալիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բաժնային գործիքներում այս ներդրումների գծով շահույթը և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Ըահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (ii)), բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակնհայտորեն իրենցից ներկայացնում են ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային շահույթը և վնասը փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անդառնալիորեն նախատեսել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափման պահանջները, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (v)):

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակներում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեության կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունն ուղղված է պամանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն

պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների հոսքերի իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով:

- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ֆինանսական ակտիվների) արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ ակտիվներից հավաքագրվող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերից:
- նախորդ ժամանակաշրջանների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, վաճառքների պատճառները և վաճառքների ապագա ծավալների ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների ծավալի վերաբերյալ տեղեկատվությունը առանձին չի դիտարկվում, այն դիտարկվում է իրականացնելիս մեկ ընդհանուր վերլուծություն առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական միջոցների հոսքերը:

Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական ակտիվները, որոնք կառավարվում են և որոնց արդյունավետությունը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու համար:

Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և վարկավորման հետ կապված այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի), ինչպես նաև շահույթի մարժայի հատուցում:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այստեղ ներառվում է այն գնահատումը, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների ժամկետը կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամկետ մարման և գործողության ժամկետի երկարաձգման հնարավորությունը,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ (օրինակ՝ ոչ վերադարձնելի ակտիվների հետ կապված պայմանավորվածություններ),
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքի հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Բանկն ունի ֆիքսված տոկոսադրույքով տրված երկարաժամկետ վարկերի պորտֆել, որոնց հետ կապված Բանկը հնարավորություն ունի վերանայել տոկոսադրույքը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխության դեպքում: Վարկառուն հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել փոփոխված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց տուգանքի: Բանկը որոշել է, որ այս վարկերի գծով դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, քանի որ այս հնարավորությունից օգտվելու դեպքում տոկոսադրույքն այնպես փոփոխվում է, որ դառնում է փողի ժամանակային արժեքի, պարտքային ռիսկի, վարկավորման այլ հիմնական ռիսկերի և չմարված մայր գումարի հետ կապված ծախսերի հատուցում: Փոխարենը, Բանկը այս վարկերը դիտարկում է որպես ըստ իրենց էության լողացող տոկոսադրույքով վարկեր (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iii)):

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բաց առությամբ այն ժամանակ, երբ հաջորդում է Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր քիզնես մոդելի փոփոխությանը:

Ֆինանսական ակտիվներ – նախքան 2018 հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն

Բանկը դասակարգում էր իր ֆինանսական ակտիվները ստորև բերվող դասերից մեկին.

- վարկեր և փոխառություններ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ,
- շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ և այս դասի շրջանակներում որպես՝
 - առևտրական նպատակներով պահվող, կամ
 - նախատեսված որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե), (ը) կետերը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակված որևէ շահույթի կամ վնասի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկը կատարում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերը և հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Նման գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի որպես փոխառություն տրամադրումը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է նրա ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվում, որն այն չափն է, որով նա ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ վերջինիս պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխություն

2018թ. հունվարի 1-ից կիրառվող քաղաքականություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են, Բանկը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվից առ աջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարներ, որոնք իրենցից ներկայացվում են գործարքի հետ կապված ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից առաջացող շահույթի կամ վնասի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվներից կամ ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե առաջանում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական

տոկոսադրույքի փոփոխության պատճառով, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինող ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը քանակական և որակական գործոնների հիման վրա հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արտարժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցներ ընդ փոփոխություն:

Եթե դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է վարկառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն փոփոխության նպատակն ակտիվի արժեքի առավելագույն չափով հատուցումն է ըստ պայմանագրի սկզբնական պայմանների, այլ ոչ՝ էականորեն տարբեր պայմաններով նոր ակտիվի ստեղծումը: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական միջոցների հոսքերը, ապա այն նախ պետք է դիտարկի ակտիվի մի մասի դուրսգրման հնարավորությունը նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և հանգեցնում է նրան, որ ապաճանաչման չափանիշները սովորաբար չեն բավարարվում նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որոշելու համար փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես շահույթի կամ վնասի փոփոխություն՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխությունից առաջացող շահույթը կամ վնասը հաշվարկելու համար կիրառված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է՝ արտացոլելու համար փոփոխության պահին գործող ընթացիկ շուկայական պայմանները: Փոփոխության շրջանակներում կրած ցանկացած ծախսումն երբ կամ վճարված վճարն երբ ճշգրտում են և փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում են և փոփոխված ֆինանսական ակտիվի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե այս փոփոխությունն իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)), ապա շահույթը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (բ)):

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում վարկառուն հնարավորություն ունի ժակետից շուտ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխության ուսումնասիրության համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապահովում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պայմաններով պարտավորության գծով դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արտարժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմանների համաձայն դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները (առանց ստացված վճարների) և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապահովման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով փոփոխված դրամական միջոցների հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխությունից առաջացող շահույթը կամ վնասը հաշվարկելու համար կիրառված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է՝ արտացոլելու համար փոփոխության պահին գործող ընթացիկ շուկայական պայմանները: Ցանկացած կրած ծախսումն երբ կամ վճարված վճարները են որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում են և փոփոխված ֆինանսական պարտավորության գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում՝ գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Նախքան հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում էին, Բանկը գնահատում էր, թե արդյոք փոփոխված ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն

տարբեր էին: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր էին, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում էին ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում էր (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (ii)) և ճանաչվում էր նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով:

Եթե այս փոփոխությունն իրականացվում էր վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով և ակտիվը չէր ապաճանաչվում, ակտիվի արժեզրկումը չափվում էր կիրառելով նախքան փոփոխությունը գործող տոկոսադրույքով (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)):

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում էր ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում էին վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պայմաններով պարտավորության գծով դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր էին: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում էր նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում էր շահույթի կամ վնասի կազմում: Վճարված հատուցումը ներառում էր փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չէր բավարարում ապաճանաչման պայմանները, կրած ծախսումն երբ կամ վճարված վճարն երբ ճանաչվում էին որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է և փոփոխված ֆինանսական պարտավորության գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում՝ գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

iv. Արժեզրկում

Տես նաև Ծանոթագրություն 4:

2018թ. հունվարի 1-ից կիրառվող քաղաքականություն

Բանկը ճանաչում է պահուստ սպավող պարտքային վնասի գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը չափում է վնասի գծով պահուստը ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, եթե որոշվել է, որ դրանք ունեն ցածր պարտքային ռիսկ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել սկզբնական ճանաչման պահից (տես՝ Ծանոթագրություն 4):

Բանկը համարում է, որ պարտքային ներդրումային արժեթուղթն ունի ցածր պարտքային ռիսկ, եթե վերջինիս պարտքային ռիսկի դասիչը համապատասխանում է համընդհանուր ընդունված «ներդրումային դասի» սահմանմանը:

12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է սպասվող պարտքային վնասի այն մասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման այն դեպքերի արդյունքում, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է այն սպասվող պարտքային վնասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման բոլոր հնարավոր դեպքերի արդյունքում ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում է ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Սպասվող պարտքային վնասի չափում

Սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է ըստ պարտականությունների չկատարման հավանականության աստիճանի կշռված պարտքային վնասի գնահատականը և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *Ֆինանսական ակտիվներ, որոնք արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես բոլոր պակասող դրամական միջոցների ներկա արժեք (այսինքն՝ տարբերությունն այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Բանկը պետք է ստանա պայմանագրի համաձայն և որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ),
- *Ֆինանսական ակտիվներ, որոնք արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և ապագա գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- *վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների չօգտագործված մաս.* որպես այն տարբերության ներկա արժեք, որը գոյություն ունի պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք Բանկը պետք է ստանա, եթե վարկառուն օգտվի վարկ ստանալու իր իրավունքից, և այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- *Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր.* որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք կվճարվեն տիրապետողին պարտքային վնասը հատուցելու համար՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես նաև Ծանոթագրություն 4:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերանայվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունենում են ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iii)), և սպասվող պարտքային վնասը չափվում է հետևյալ կերպ.

- Եթե պայմանների ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով պակասող դրամական միջոցների հաշվարկում (տես՝ Ծանոթագրություն 4):

- Եթե պայմանների ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական միջոցների հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով պակասող դրամական միջոցների հաշվարկում, որոնք զեղչվում են ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է անորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված լինելու տեսանկյունից (որոնք դիտարկում են որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ): Ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, եթե տեղի են ունցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկված լինելու վկայությունը ներառում է հետևյալ դիտարկելի տվյալները.

- վարկառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, այդ թվում՝ պարտականությունների չկատարումը կամ վճարման ուշացումը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- վարկառուի հավանական սնանկացումը կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորումը, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերանայվել են վարկառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է արժեզրկված, եթե գոյություն չունի վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը չտասնալու ռիսկն էականորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, անհատներին տրված վարկերի դեպքում արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանակությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու հետևանքով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն որպես «վերջին հնարավոր վարկատու», ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ

քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Սպավող պարտքային վնասի գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Սպավող պարտքային վնասի գծով պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ` որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,*
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղկացուցիչ, և Բանկը չի կարող տարանջատել վարկ տրամադրելու պարտավորվածության բաղկացուցչի գծով սպասվող պարտքային վնասն արդեն օգտագործված բաղկացուցչի գծով սպասվող պարտքային վնասից, Բանկը ներակայացնում է վնասի գծով ընդհանուր պահուստ երկու բաղկացուցիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղկացուցչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Այն գումարը, որով վնասի գծով պահուստը գերազանցում է օգտագործված բաղկացուցչի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, ներկայացվում է որպես պահուստ:*

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն փոխհատուցելու իրատեսական ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ վարկառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական միջոցների հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեգրկումից կորուստներ» հոդվածում` շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ` վճարման ենթակա գումարների վերադարձման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն սպահովելու համար:

Նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն

Արժեգրկման անկողմնական վկայություն

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում էր, թե արդյոք գոյություն ուներ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվների արժեգրկված լինելու անկողմնակալ վկայություն: Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեգրկվում էր, երբ առկա էր անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվ(ների) սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած կորստի դեպքերի մասին, և այդ կորստի դեպքն ազդեցություն էր ունեցել ֆինանսական ակտիվ(ների) գծով գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր էր արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը ներառում էր՝

- վարկառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների ուշացումը վարկառուի կողմից,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները,
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը, կամ
- ակտիվների խմբին վերաբերող դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կամ թողարկողների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կամ թողարկողների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանները:

Վարկը, որի պայմանները վերանայվել էին վարկառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում էր արժեզրկված, եթե գոյություն չուներ վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը չստանալու ռիսկն էականորեն նվազել էր և չկային արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Բացի այդ, բաժնային արժեթղթերում ներդրման իրական արժեքի՝ իր իրական արժեքից նշանակալի կամ տեղական նվազումը նույնպես հանդիսանում էր արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն:

Բանկը գնահատում էր, թե արդյոք գոյություն ուներ արժեզրկման վկայություն վարկերի և դեբիտորական պարտքերի և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթերի գծով առանձին և հավաքական հիմունքով: Բոլոր առանձին վերցված նշանակալի վարկերը և դեբիտորական պարտքերը և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթերը գնահատվում էին առանձին հիմունքով: Ակտիվները, որոնք դիտարկում էին որպես չարժեզրկված առանձին հիմունքով իրականացված գնահատման արդյունքում, հետագայում գնահատվում էին հավաքական հիմունքով՝ տեղի ունեցած, սակայն դեռ չբացահայտված արժեզրկումը հայտնաբերելու նպատակով: Առանձին վերցված ոչ նշանակալի վարկերի և դեբիտորական պարտքերի և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթերի արժեզրկման գնահատումն իրականացվում էր հավաքական հիմունքով՝ խմբավորելով պարտքային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերը և դեբիտորական պարտքերը և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթերը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը դիտարկում էր հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանակությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու հետևանքով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն որպես «վերջին հնարավոր վարկատու», ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում էր նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Առանձին կամ հավաքական հիմունքով գնահատում

Արժեզկման առանձին հիմունքով գնահատումը հիմնված էր այն դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի դեկավարության լավագույն գնահատականի վրա, որոնք Բանկն ակնկալում էր ստանալ: Այս դրամական միջոցների հոսքերը գնահատելիս դեկավարությունը կատարել էր դատողություններ պարտապանի ֆինանսական վիճակի և համապատասխան գրավի իրացման գուտ արժեքի վերաբերյալ:

Համասեռ վարկերի խմբերի համար հավաքական հիմունքով պահուստի գնահատումն իրականացվում էր վիճակագրական մեթոդներով՝ հիմք ընդունելով նախկինում վնաս կրելու փորձը: Նախկինում կրած վնասը կանոնավոր հիմունքով համեմատվում էր փաստացի կրած վնասի հետ:

Հավաքական հիմունքով պահուստի ձևավորման անհրաժեշտությունը գնահատելիս դեկավարությունը դիտարկում էր այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք էին վարկային որակը, պորտֆելի չափը, կետրոնացումները և տնտեսական գործոնները: Պահանջվող պահուստի չափը գնահատելու համար նախկին փորձի և ընթացիկ տնտեսական պայմանների հիման վրա կատարվում էին ենթադրություններ որոշելու համար, թե ինչպես էին մոդելավորված պորտֆելին բնորոշ վնասները և ինչ ելակետային պարամետրեր էին պահանջվում: Պահուստի չափի ճշգրտությունը կախված էր հավաքական հիմունքով գնահատման ժամանակակից իրառված մոդելի հետ կապված ենթադրություններից և պարամետրերից:

Արժեզրկման չափում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ակտիվների արժեզրկումից կորուստը հաշվարկվում էր որպես հաշվեկշռային արժեքի և ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղչված գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերություն:

Արժեզրկման հակադարձում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ակտիվների դեպքում, եթե արժեզրկման ճանաչումից հետո տեղի ունեցած դեպքը հանգեցնում էր արժեզրկումից կորստի գումարի նվազմանը, ապա արժեզրկումից կորստի նվազումը հակադարձվում էր շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ներկայացում

Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում և արտացոլվում էին վարկերի և դեբիտորական պարտքերի և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթերի գծով պահուստի հաշվում: Արժեզրկված ակտիվների գծով տոկոսները շարունակվում էին ճանաչվել գեղչի ծախսագրման միջոցով:

Դուրսգրում

Բանկ ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն դուրս էր գրում վարկը կամ ներդրումային պարտքային արժեթուղթը և արժեզրկումից կորուստների գծով համապատասխան պահուստը, եթե որոշում էր, որ գոյությունի չունի դրանք փոխհատուցելու իրատեսական հեռանկար:

v. Նախատեսում որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը որոշ ֆինանսական ակտիվներ նախատեսել է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, քանի որ այս նախատեսումը վերացնում է կամ էականորեն նվազեցնում է այն հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

Ծանոթագրություն 5-ում ներկայացված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախատեսված ֆինանսական ակտիվի յուրաքանչյուր դասի գումարը: Կատարված յուրաքանչյուր նախատեսման հիմքերը նկարագրված են ակտիվների կամ պարտավորությունների համապատասխան դասին վերաբերող ծանոթագրությունում:

(գ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում կանխիկ քրթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ) և բարձր իրացվելի ակտիվները, որոնց սկզբնական գործողության ժամկետը չի գերազանցում երեք ամիսը, որոնք ենթարկվում են իրական արժեքի փոփոխության ոչ էական ռիսկի և օգտագործվում են Բանկի կողմից կարճաժամկետ պարտավորվածությունները կառավարելու համար: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում ենք ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(ե) Հաճախորդներին տրված վարկեր

2018թ. հունվարի 1-ից կիրառվող քաղաքականություն

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը (Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)): Այս վարկերը սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն

Հաճախորդներին տրված վարկերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն էին, որոնք գնանշված չէին գործող շուկայում և որոնք Բանկը մտադիր չէր վաճառել անմիջապես կամ մոտ ապագայում:

Հաճախորդներին տրված վարկերը ներառում էին որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր դասակարգված վարկերը:

Հաճախորդներին տրված վարկերը սկզբնապես չափվում էին իրական արժեքով, իսկ հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(ը) Ներդրումային արժեթղթեր

2018թ. հունվարի 1-ից կիրառվող քաղաքականություն

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը

ներառում է.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերը (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- բաժնային ներդրումային արժեթղթերը, որոնք նախատեսված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)):

Նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով և ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն էին, որոնք Բանկը ստացված էր և հնարավորություն ուներ պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը և որոնք նախատեսված չէին որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ որպես վաճառքի համար մատչելի:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում էին ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, հանած արժեզրկումից կորուստները (Ծանոթագրություն 3 (դ) (iv)): Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների ավելի քան ոչ նշանակալի մասի վաճառքը կամ վերադասակարգումը կհանգեցնեք մինչև մարման ժամկետը պահվող բոլոր ներդրումների վերադասակարգմանը որպես վաճառքի համար մատչելի և թույլ չէր տա Բանկին դասակարգել ներդրումները որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող ընթացիկ և հաջորդ երկու ֆինանսական տարիների ընթացքում: Այնուհանդերձ, ստորև ներկայացված հանգամանքներից որևէ մեկի դեպքում վաճառքը կամ վերադասակարգումը չէր հանգեցնի վերադասակարգմանը.

- վաճառքը կամ վերադասակարգումները տեղի էին ունեցել մարման ժամկետին այնքան մոտ, որ շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունները նշանակալի ազդեցություն չէին ունենա ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի վրա,
- վաճառքը կամ վերադասակարգումները տեղի էին ունեցել, երբ Բանկն արդեն ստացել էր ֆինանսական ակտիվների ըստ էության ամբողջ սկզբնական հիմնական գումարը և
- վաճառքը կամ վերադասակարգումները վերագրելի էին առանձին բացառիկ դեպքերի, որոնք Բանկի հսկողությունից դուրս էին և որոնք չէին կարող խելամտորեն կանխատեսվել Բանկի կողմից:

(թ) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով, ինչպես ներկայացված է ստորև:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Վերագնահատում

Հիմնական միջոցները ենթակա են վերագնահատման կանոնավոր հիմունքով: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է վերագնահատման ենթակա հիմնական միջոցների խմբի իրական արժեքների շարժից: Երբ շենքի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճը ճանաչվում է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք: Սակայն եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվի շահույթում կամ վնասում ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, ապա այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Երբ հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Սակայն եթե այդ նվազումը վերականգնում է նույն ակտիվի սեփական կապիտալում որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած աճը, ապա այն ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(iii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր	20 տարի
- վարձակալված գույքի բարելավում	5 տարի
- համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	5 տարի
- տնտեսական գույք	8 տարի
- փոխադրամիջոցներ	8 տարի

(ժ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսեր:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 1-ից 10 տարի:

(հ) Բռնագանձված գույք

Բռնագանձված գույքը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով:

(լ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Մովորական բաժնետոմսեր

Մովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Մովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսերը ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկային հետևանքների:

(ii) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող գումարը ճանաչվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

(iii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, երբ հայտարարվում են:

(խ) Ֆի ն ա ն ս ա կ ա ն երաշխավորություններ և վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դեբիտորի կողմից պարտքային գործիքի սկզբնական կամ փոփոխված պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն պարտավորվածություններ:

Ֆի ն ա ն ս ա կ ա ն երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ կերպ.

- 2018թ. հունվարի 1-ից. հետևյալ նշվածներից առավելագույնով՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված վնասի գծով պահուստի գումարը (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարը՝ հանած, համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամուտը:
- նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը. հետևյալ նշվածներից առավելագույնով՝ երաշխավորության կամ պարտավորվածության գործողության ժամկետի ընթացքում ամորտիզացված սկզբնական իրական արժեքը և պարտավարության մարման համար ակնկալվող վճարման ներկա արժեքը, երբ պայմանագրով նախատեսված վճարումը դառնել է հավանական:

Բանկը չունի շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ:

Վարկ տրամադրելու այլ պարտավորվածությունների համար.

- 2018թ. հունվարի 1-ից. Բանկը ճանաչում է վնասի գծով պահուստ (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)),
- նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը. Բանկը ճանաչում էր պահուստ ՀՀՄՍ 37-ի համաձայն, եթե պայմանագիրը համարվում էր անբարենպաստ:

Ֆի ն ա ն ս ա կ ա ն երաշխավորությունների և վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են պահուստների կազմում:

Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված փոփոխված ստանդարտները և դրանց մեկնաբանություններն ըստ ակնկալիքների էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *ՖՀՄՄԿ Մեկնաբանություն 23 «Շահութահարկի հաշվառման հետ կապված անորոշություն»*
- *Երկարաժամկետ մասնակցություններ ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում (ՀՀՄՄ 28-ի փոփոխություններ)*
- *Պլանի փոփոխություն, կրճատում կամ մարում(ՀՀՄՄ 19-ի փոփոխություններ)*
- *ՖՀՄՄ-ների տարեկան կատարելագործումներ, 2015-2017թթ. ժամանակաշրջան – տարբեր ստանդարտներ*
- *Կոնցեպտուալ հիմունքներին հղումների փոփոխություններ ՖՀՄՄ ստանդարտներում*

4 Ֆինանսական ռիսկի ուսումնասիրություն

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ռիսկերին Բանկի ենթարկվածության վերաբերյալ: Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման հիմունքները ներկայացված են Ծանոթագրություն 18-ում:

Պարտքային ռիսկ – սպասվող պարտքային վնասի գումարներ

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Երբ Բանկը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսերի կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է թե՛ քանակական և թե՛ որակական տվյալները, ինչպես նաև Բանկի մախկին փորձի, վարկային որակի փորձագետների գնահատման և հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության վրա հիմնված վերլուծությունը:

Գնահատման նպատակն է պարզել, թե արդյոք տեղի է ունցել պարտքային ռիսկի էական աճ՝ համեմատելով հետևյալ երկու ցուցանիշները.

- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ,
- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում տվյալ պահի դրությամբ, որը գնահատվել է պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի սկզբնական ճանաչման պահին (ճշգրտված վաղաժամկետ մարումների ակնկալիքների հետ կապված փոփոխությունների մասով՝ կիրառելի լինելու դեպքում):

Բանկն օգտագործում է երեք չափանիշ, որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունցել պարտքային ռիսկի էական աճ.

- քանակական թեստ՝ հիմնված պարտականությունների չկատարման հավանականության փոփոխությունների վրա, որոնք գնահատվել են S&P վարկանիշի միգրացիայի մատրիցների վրա,
- որակական ցուցանիշներ և
- ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ:

Պարտքայի ռիսկի դասեր

Բանկը պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիքը դասում է պարտքային ռիսկի համապատասխան դասին՝ հիմք ընդունելով բազմազան տվյալներ, որոնք օգտագործվում են պարտականությունների չկատարման ռիսկը կանխատեսելու համար, և կիրառելով վարկի որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի դասերը որոշվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք ծառայում են որպես պարտականությունների չկատարման ռիսկի հայտանիշ և համապատասխանում են S&P վարկանիշային գործակալության կողմից հրապարակված դասերին: Այս գործոնները տարբեր են՝ կախված պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի բնույթից և վարկառուի տեսակից:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիք դասվում է պարտքային ռիսկի համապատասխան դասին սկզբնական ճանաչման պահին՝ հիմք ընդունելով վարկառուի վերաբերյալ առկա տեղեկատվությունը: Պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքները կանոնավոր կերպով վերահսկվում են, որի արդյունքում գործիքը պարտքային ռիսկի մի դասին կարող է տեղափոխվել մեկ այլ դասի: Վերահսկողությունը որպես կանոն ներառում է հետևյալ տեղեկատվության վերլուծությունը.

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին՝ իրավաբանական անձիք

-
- Հաճախորդի փաստաթղթերի, օրինակ՝ առույտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունների, կառավարչական հաշվետվությունների, բյուջեների և կանխատեսումների պարբերական ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերված տեղեկատվությունը: Ցուցանիշները, որոնց հատուկ ուշադրություն է դարձվում, ներառում են՝ համախառն շահույթը, ժամկետանց օրերի քանակը, ֆինանսական լծակի ցուցանիշը, պարտքի սպասարկման գործակիցը, համապատասխանությունը սահմանափակումների, կառավարման որակը, վերադաս դեկավարության կազմի փոփոխությունները:

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին՝ իրավաբանական անձիք

-
- Վարկանիշային գործակալությունների, մամուլի հոդվածների տվյալները, արտաքին վարկանիշների փոփոխությունները:
 - Տրամադրված սահմանաչափի օգտագործումը:
 - Վարկի պայմանների վերանայման հարցումը և վերջինիս բավարարումը:
 - Վարկառուի գործունեության ոլորտի քաղաքական, կարգավորիչ և տեխնոլոգիական միջավայրի կամ նրա գործունեության փաստացի և ակնկալվող էական փոփոխությունները:

Պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքի ստեղծում

Պարտքային ռիսկի դասերը հանդիսանում են հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող իրավաբանական անձանց հետ կապված պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը ստեղծելիս: Բանկը հավաքագրում է պարտքի սպասարկման և պարտականությունների չկատարման վերաբերյալ

տեղեկատվություն պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքների հետ կապված, որոնք վերլուծվում են ըստ վարկատեսակի և վարկառուի տեսակի:

Ժամկետանց օրերը հանդիսանում են հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող անհատների հետ կապված պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելում ստեղծելիս: Միագրացիայի մատրիցները կառուցվում են նախորդ 24 ամիսների տվյալների հիման վրա:

Պարտքային ռիսկի էական աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչման հետո: Էականության չափանիշները տարբեր են վարկավորման տարբեր տեսակների, մասնավորապես, իրավաբանական անձանց և անհատների վարկավորման համար:

Որպես ընդհանուր ցուցանիշ համարվում է, որ տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկին ենթարկված գործիքի պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, եթե Բանկի մոդելավորման քանակական և որակական մեթոդների հիման վրա որոշվում է.

Իրավաբանական անձիք

- Վարկառուի պարտքային ռիսկի դասը վատթարացել է 2 և ի շ ո վ ս կ գ բ ն ա կ ա ն ճ ա ն ա չ ու մ ի ց ե տ ո :
- Վարկառու և ն ու ն ի ա վ ե լ ի ք ա ն 30 օր ժամկետանց պարտավորություններ:
- Վարկի պայմանների վերանայում վարկառուի անվճարող և անվճարող պատճառով, որը չի հանգեցնում պարտականությունների չկատարմանը:
- Վարկառու և ն ու ն ի ա վ ե լ ի ք ա ն 90 օր ժամկետանց պարտավորություններ ալ ֆինանսական կազմակերպությունում (անկախ Բանկի նկատմամբ իր պարտականությունների կատարումից):
- Ղեկավարող անձանց հայեցողությունը, որը հիմնված է ստանդարտ մոնիտորինգի գործընթացի ընթացքում ալ աղբյուրներին հաճախորդի վերաբերյալ ստացված որակական տեղեկատվության վրա:

Անհատներ

- Վարկառու և ն ու ն ի ա վ ե լ ի ք ա ն 30 օր ժամկետանց պարտավորություններ:
- Վարկի պայմանների էական վերանայում վարկառուի անվճարող և անվճարող պատճառով:
- Վարկառու և ն ու ն ի ա վ ե լ ի ք ա ն 90 օր ժամկետանց պարտավորություններ ալ ֆինանսական կազմակերպությունում:
- Սեզմենտները, որոնց վարկային ռիսկի հավաքական գնահատումը վկայում է սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած էական աճի մասին, ըստ դեկավարության հայեցողության կներկայացվեն 2-րդ փուլում:

Որպես սահմանափակիչ, Բանկը համարում է, որ պարտքային ռիսկի էական աճ տեղի է ունենում ոչ ուշ, քան երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց: Ժամկետանց օրերի քանակը

որոշվում է հաշվետվ օրերն այն առաջին օրվաից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել: Վճարում կատարելու ամսաթվերը որոշվում են առանց հաշվի առնելու ատոնյալ ժամանակահատվածը, որը կարող է տրամադրվել վարկառուին:

Եթե գոյությունի ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի էական աճ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի հետ կապված վնասի գծով պահուստը կրկին չափվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի չափով:

Բանկը կվերահսկում է պարեՇԷ՛տքային ռիսկի էական աճը որոշելու համար կիրառվող չափանիշների արդյունավետությունը կանոնավոր ստուգումների իրականացման միջոցով՝ հավաստիանալու համար, որ.

- չափանիշները հնարավորություն են տալիս որոշել պարտքային ռիսկի էական աճը նախքան պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարումը,
- չափանիշները չեն համապատասխանում ժամանակի այն պահին, երբ ակտիվը դառնում են ավելի քան 30 օր ժամկետանց,
- պարտքային ռիսկի էական աճ և պարտականությունների չկատարում հայտանբերելու միջև միջին ժամկետը ողջամիտ է համարվում,
- պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքները որպես կանոն ուղղակիորեն չեն փոխանցվում այն պորտֆելից, որի գծով պահուստը չափվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի չափով, արժեզրկված ֆինանսական գործիքների պորտֆել և
- չի դիտվում վնասի գծով պահուստի չհիմնավորված փոփոխականություն, երբ պորտֆելից, որի գծով պահուստը չափվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի չափով (1-ին փուլ), գործիքը փոխանցվում է պորտֆել, որի գծով պահուստը չափվում է ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում (2-րդ փուլ):

Պարտականությունների չկատարման սահմանում

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով պարտականությունները չեն կատարվել, եթե՝

- հավանական չէ, որ վարկառուն ամբողջությամբ կկատարի իր վարկային պարտավորությունները, եթե Բանկը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում), կամ
- Բանկի նկատմամբ վարկառուի էական վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է: Օվերդրաֆտները համարվում են ժամկետանց այն օրվանից, երբ հաճախորդը խախտում է սահմանված սահմանաչափը կամ երբ հաճախորդին առաջարկվում է այնպիսի սահմանաչափ, որը փոքր է ընթացիկ չմարված պարտավորության գումարից, կամ
- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն վարկառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները մարելու վարկառուին անկարողության պատճառով:

Վարկառուի կողմից պարտականությունների չկատարումը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում՝

- որակական ցուցանիշները, օրինակ՝ սահմանփակումների խախտումը,
- քանակական ցուցանիշները, օրինակ՝ նույն թողարկողի կողմից Բանկի նկատմամբ այլ պարտավորության ժամկետանց կարգավիճակը և չկատարումը և

- Բանկի ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման փաստը գնահատելիս ելակետային տվյալները և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության ներառում

Բանկը վերլուծել է վերջին հինգից տասը տարիների առանցքային մակրոտնտեսական ցուցանիշների, այդ թվում՝ ՀՆԱ-ի աճի տեմպերի, տնտեսական ակտիվության ցուցանիշի, արտարժույթի փոխարժեքների, օտարերկրյա փոխանցումների, գործազրկության ցուցանիշների և ֆինանսական ակտիվների վարկային պորտֆելների գծով պարտականությունների չկատարման ցուցանիշների միջև հարաբերությունները: Վերլուծության արդյունքում չի հայտնաբերվել որևէ էական փոխկապակցվածություն մակրոտնտեսական փոփոխականների և պարտականությունների չկատարման ցուցանիշների միջև: Հաշվի առնելով մակրոտնտեսական փոփոխականների և պարտականությունների չկատարման ցուցանիշների թույլ արտահայտված հարաբերությունները, ինչպես նաև սպասվող պարտքային վնասի չափման ոչ էական ազդեցությունը և ցածր զգայունությունը տարբեր սցենարներին (հաճախորդներին տրված վարկերի գծով սպասվող պարտքային վնասի ճշգրտումը +/- 5%-ով 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կլինեն 2.679 հազար դրամ պակաս/ավել)՝ Բանկի ղեկավարությունը որոշեց չներռասել հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունը սպասվող պարտքային վնասի չափման մեջ՝ անհարկի ծախսերից կամ ջանքերից խուսափելու համար:

Փոփոխված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Վարկի պայմանագրային պայմանները կարող են փոխվել մի շարք պատճառներից ելնելով, ներառյալ՝ շուկայական պայմանների փոփոխությունը, հաճախորդների պահպանումը և այլ գործոնները, որոնք կապված չեն հաճախորդի վճարունակության ներկայիս կամ հնարավոր վատթարացման հետ: Գոյություն ունեցող վարկը, որի պայմանները փոխվել են, կարող է ապաճանաչվել և վերանայված պայմաններով վարկը կարող է ճանաչվել որպես նոր վարկ իրական արժեքով՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iii) կետում ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն:

Երբ ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են և փոփոխությունը չի հանգեցնում ապաճանաչման, պարտքային ռիսկի էական աճի որոշումն արտացոլում է հետևյալ երկու ցուցանիշների համեմատությունը.

- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով փոփոխված պայմաններից,
- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում, որը գնահատվում է սկզբնական ճանաչման պահին առկա տվյալների և սկզբնական պայմանագրային պայմանների հիման վրա:

Երբ փոփոխությունը հանգեցնում ապաճանաչման, ճանաչվում է նոր վարկ և դասվում 1-ին փուլին (ենթադրելով, որ այն արժեզրկված չէ այդ պահին):

Սպասվող պարտքային վնասի չափում

Սպասվող պարտքային ռիսկը չափելիս որպես առանցքային ելակետային տվյալներ հանդես են գալիս հետևյալ փոփոխականների ժամանակային կառուցվածքները.

- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը,
- վնասը պարտականությունների չկատարման դեպքում և
- պարտքի գումարը պարտականությունների չկատարման դեպքում:

1-ին փուլի գործիքների գծով սպասվող պարտքային վնասը հաշվարկվում է բազմապատկելով 12 ամսվա պարտականությունների չկատարման հավանականությունը պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասի գումարով և պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումարով: Ֆինանսական գործիքի ամբողջ գործողության ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասը հաշվարկվում է բազմապատկելով գործիքի ամբողջ գործողության ժամկետի համար պարտականությունների չկատարման հավանականությունը պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասի գումարով և պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումարով:

Պարտականությունների չկատարման հավանականության գնահատման մեթոդաբանությունը ներկայացված է վերը՝ «Պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքի ստեղծում» բաժնում:

Բանկը գնահատում է պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասը հիմք ընդունելով պարտականությունները չկատարած պայմանագրային կողմերին ներկայացված պահանջները արդյունքում միջոցների վերադարձման դրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասի գնահատման մոդելներում դիտարկվում են կառուցվածքը, գրավը, պահանջի առաջնահերթությունը, պայմանագրային կողմի գործունեության ոլորտը, ֆինանսական ակտիվի մաս կազմող ցանկացած գրավի փոխհատուցման ծախսերը: Անշարժ գույքով ապահովված վարկերի համար վարկի գումար/գրավի արժեք հարաբերակցությունն առանցքային ցուցանիշ է պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասը որոշելու համար: Պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասի գնահատականները ճշգրտվում են տարբեր տնտեսական սցենարների տեսանկյունից և անշարժ գույքի ապահովվածությամբ վարկերի հետ կապված՝ անշարժ գույքի գների հնարավոր փոփոխություններն արտացոլելու համար: Պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասը հաշվարկվում է զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հիմունքով՝ որպես զեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքի գումարը պարտականությունների չկատարման դեպքում իրենից ներկայացնում է պարտքի գնահատված գումարը, որը կառաջանա, եթե վարկառուն չկատարի իր պարտականությունները: Բանկը հաշվարկում է այս գումարը հաշվի առնելով պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումար է հանդիսանում համախառն հաշվեկշռային արժեքը: Վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների համար պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումարը ներառում է հնարավոր ապագա գումարները, որոնք կարող են ստացվել պայմանագրի համաձայն, որոնք գնահատվում են նախորդ ժամանակաշրջանների դիտարկումների և հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության հիման վրա: Ֆինանսական երաշխավորությունների համար պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումարն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական երաշխավորության կատարման պահին վճարման ենթակա գումարը:

Ինչպես վերը նշված է և պայմանով, որ 1-ին փուլին դասված ֆինանսական ակտիվների համար, պարտականությունների չկատարման հավանականությունը դիտարկվում է առավելագույն 12 ամսվա կտրվածքով, Բանկը սպասվող պարտքային վնասը չափում է հաշվի առնելով պարտականությունների չկատարման ռիսկը պայմանագրով նախատեսված առավելագույն ժամկետի ընթացքում (ներառյալ՝ վարկառուի երկարաձգման բոլոր հնարավորությունները), որի ընթացքում այն ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, եթե նույնիսկ

Բանկը դիտարկում է ավելի երկար ժամկետ պարտքային ռիսկի կառավարման նպատակով: Պայմանագրով նախատեսված առավելագույն ժամկետը տևում է մինչև այն ամսաթիվը, երբ Բանկն իրավունք ունի պահանջել վարկի մարումը կամ դադարեցնել վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունը կամ երաշխավորությունը:

Եթե ցուցանիշի մոդելավորումն իրականացվում է հավաքական հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են ըստ ռիսկի ընդհանուր բնութագրերի, որոնք ներառում են՝

- գործիքի տեսակը,
- պարտքային ռիսկի դասը,
- գրավի տեսակը,
- սկզբնական ճանաչման ամսաթիվը,
- մինչև մարումը մնացած ժամանակը:

Խմբավորումները կանոնավոր հիմունքով վերանայվում են, ապահովելու համար առանձին խմբերի շրջանակներում պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների միատեսակ լինելը:

Այն պորտֆելների համար, որոնց վերաբերյալ Բանկն ունի նախորդ ժամանակաշրջանների սահմանափակ տվյալներ, որպես լրացուցիչ տեղեկատվություն օգտագործվում է արտաքին աղբյուրներից ստացված համադրելի տեղեկատվությունը: Ստորև ներակայացված են այն պորտֆելները, որոնց համար արտաքին աղբյուրներից ստացված համադրելի տեղեկատվությունն իրենից ներկայացնում է նշանակալի ելակետային տվյալներ սպասվող պարտքային վնասը գնահատելու համար:

հազ. դրամ	Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Արտաքին աղբյուրներից ստացված համադրելի տեղեկատվություն	
		Պարտականությունների չկատարման հավանականություն	Վնասը պարտականությունների չկատարման դեպքում
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	25,779,015	S&P պարտականությունների չկատարման ուսումնասիրություն	Փոխհատուցելիության Moody's ուսումնասիրություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	3,948,839	S&P պարտականությունների չկատարման ուսումնասիրություն	-
	Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	Պարտականությունների չկատարման հավանականություն	Վնասը պարտականությունների չկատարման դեպքում
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	26,729,364	S&P պարտականությունների չկատարման ուսումնասիրություն	Փոխհատուցելիության Moody's ուսումնասիրություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	5,368,194	S&P պարտականությունների չկատարման ուսումնասիրություն	-

Ստորև ներկայացված են ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի էական փոփոխությունները, իրավաբանական անձանց տրված և հիփոթեքային վարկերի պորտֆելները:

հազ. դրամ	2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	
	1-ին փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր		
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	25,779,015	25,779,015
2-րդ փուլ փոխանցված առանձին ֆինանսական ակտիվներ	-	-
3-րդ փուլ փոխանցված առանձին ֆինանսական ակտիվներ	-	-
3-րդ փուլից փոխանցված առանձին ֆինանսական ակտիվներ	-	-
Հավաքական հիմունքով գնահատված ֆինանսական ակտիվներ	-	-
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	3,799,128	3,799,128
Ապաճանաչված ֆինանսական ակտիվներ	(2,903,824)	(2,903,824)
Այլ փոփոխություններ	55,045	55,045
Մնացորդը Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	26,729,364	26,729,364

Վարկի որակական ցուցանիշների վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների վաճառքի համար մատչելի պարտքային ակտիվների որակական ցուցանիշների վերաբերյալ : Եթե այլ նշում առկա չէ, աղյուսակում ֆինանսական ակտիվների համար ներկայացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքը:

«1-ին փուլ», «2-րդ փուլ», «3-րդ փուլ» և «ստեղծված կամ ձեռքբերված արժեգրվված» եզրույթների բացատրությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 ում:

հազ. դրամ	2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Ե վարկանիշով				
Առանց վարկանիշի				
Ոչ ժամկետանց	-	-	-	-
	-	-	-	-
Վնասի գծով պահուստ	-	-	-	-
Հաշվեկշռային արժեք	-	-	-	-

	2019թ. Մեպտեմբերի 30-ի դրությամբ			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
հազ. դրամ				
<i>Անորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – իրավաբանական անձիք*</i>				
B- վարկանիշով	-	-	-	-
Առանց վարկանիշի	5,366,873	18,102	10,460	5,395,435
	<u>5,366,873</u>	<u>18,102</u>	<u>10,460</u>	<u>5,395,435</u>
Վնասի գծով պահուստ	<u>(25,067)</u>	-	<u>(2,174)</u>	<u>(27,241)</u>
Հաշվեկշռային արժեք	<u>5,341,806</u>	<u>18,102</u>	<u>8,286</u>	<u>5,368,194</u>
<i>Անորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – անհատներ</i>				
Ոչ ժամկետանց	5,945,820	-	6,893	5,952,713
Մինչև 30 օր ժամկետանց	79,548	8,795	11,369	99,712
30-89 օր ժամկետանց	-	-	-	-
90-179 օր ժամկետանց	-	-	45,663	45,663
180-360 օր ժամկետանց	-	-	4,585	4,585
	<u>6,025,367</u>	<u>8,795</u>	<u>68,510</u>	<u>6,102,672</u>
Վնասի գծով պահուստ	<u>(7,443)</u>	-	<u>(10,889)</u>	<u>(18,332)</u>
Հաշվեկշռային արժեք	<u>6,017,924</u>	<u>8,795</u>	<u>57,621</u>	<u>6,084,340</u>
<i>Անորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր</i>				
B+ վարկանիշով	26,493,279	-	-	26,493,279
Առանց վարկանիշի	322,526	-	-	322,526
	<u>26,815,805</u>	-	-	<u>26,815,805</u>
Վնասի գծով պահուստ	<u>(86,441)</u>	-	-	<u>(86,441)</u>
Հաշվեկշռային արժեք	<u>26,729,364</u>	-	-	<u>26,729,364</u>

* ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ հաճախորդներին տրված վարկերի գծով սպասվող պարտքային վնասը ներառում է վարկ տրամադրելու գծով չօգտագործված պարտավորվածությունների գծով սպասվող պարտքային վնասը:

5 Անցումը ՖՀՄՍ 9-ին

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ ՖՀՄՍ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Բանկի ֆինանսական ակտիվների սկզբնական չափման դասերն ըստ ՀՀՄՍ 39-ի և նոր չափման դասերն ըստ ՖՀՄՍ 9-ի 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	Սկզբնական դասակարգումն ըստ ՀՀՄՍ 39	Նոր դասակարգումն ըստ ՖՀՄՍ 9	Սկզբնական հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՀՀՄՍ 39	Նոր հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՖՀՄՍ 39
Ֆինանսական ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	5,836,270	5,836,270
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	11	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	4,299,147	4,291,299
Հաճախորդներին տրված վարկեր	13	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	5,811,931	5,874,768
Ներդրումային արժեթղթեր – պարտքային (ա)	12	Սինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	26,951,533	26,808,879
Ներդրումային արժեթղթեր – բաժնային (բ)	12	Վաճառքի համար մատչելի	իրական արժեքով չափվող	19,140	19,140
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	1,943	1,943
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ				42,919,964	42,832,299
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ	15	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	7,046,980	7,046,980
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	16	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	4,469,380	4,469,380
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		Ամորտիզացված արժեքով չափվող	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	198,566	198,566
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ				11,714,926	11,714,926

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական գործիքների դասակարգմանը վերաբերող Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (i) կետում: Այս քաղաքականության կիրառմամբ պայմանավորված վերադասակարգումները ներկայացված են վերը բերվող աղյուսակում և բացատրվում են ստորև:

ա. Որոշ պարտքային արժեթղթեր Բանկի կողմից պահվում են առանձին պորտֆելում՝ երկարաժամկետ եկամտաբերություն ապահովելու նպատակով: Այս արժեթղթերը կարող են վաճառվել, սակայն չի ակնկալվում, որ մնան վաճառքները հաճախ կլինեն: Բանկը գտնում է, որ այդ արժեթղթերը պահվում են այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու համար: այս ակտիվները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

բ. Որոշ բաժնային արժեթղթեր Բանկի կողմից պահվում են առանձին պորտֆելներում և կառավարվում են վաճառքի միջոցով դրամական միջոցների հոսքերը իրացնելու նպատակով: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվությանը և օգտագործում է այդ տեղեկատվությունը արժեթղթերի

արդյունավետությունը գնահատելու և որոշումներ կայացնելու համար: Այդ իսկ պատճառով, այս ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն հաշվեկշռային արժեքի համադրումը ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն հաշվեկշռային արժեքի հետ ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ամսաթվի՝ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՀՀՄՍ 39		Հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՖՀՄՍ 9	
	31 դեկտեմբերի 2017թ.	Վերադասակարգում	Վերաչափում	1 հունվարի 2018թ.
Ֆինանսական ակտիվներ				
Անորոշագույն արժեքով չափվող				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Սկզբնական մնացորդ	5,836,270			
Վերաչափում			-	
Վերջնական մնացորդ				5,836,270
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Սկզբնական մնացորդ	4,299,147			
Վերաչափում			(7,848)	
Վերջնական մնացորդ				4,291,299
Հաճախորդներին տրված վարկեր				
Սկզբնական մնացորդ	5,811,931			
Վերաչափում			62,837	
Վերջնական մնացորդ				5,874,768
Ներդրումային արժեթղթեր				
Սկզբնական մնացորդ	26,951,533			
Վերաչափում			(142,654)	
Վերջնական մնացորդ				26,808,879
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,943	-	-	1,943
Ընդամենը անորոշագույն արժեքով չափվող	42,900,824	-	(87,665)	42,813,159
Վաճառքի համար մատչելի				
Ներդրումային արժեթղթեր				
Սկզբնական մնացորդ	19,140			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող դասին		(19,140)		
Վերջնական մնացորդ				-
Ընդամենը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող	19,140	(19,140)		-
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող				
Ներդրումային արժեթղթեր				
Սկզբնական մնացորդ	-	-	-	
Վաճառքի համար մատչելի դասից		19,140		
Վերջնական մնացորդ				19,140
Ընդամենը շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող	-	19,140	-	19,140

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում ֆինանսական պարտավորությունների վերադասակարգում կամ վերաչափում չի իրականացվել:

Ստորև բերվող աղյուսակում ամփոփ կերպով ներկայացված է ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ազդեցությունը (առանց հարկերի) չբաշխված շահուտյթի տարեսկզբի դրությամբ մնացորդի վրա: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումն ազդեցություն չի ունեցել սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների վրա:

հազ. դրամ	2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9 կիրառման ազդեցությունը
Չբաշխված շահույթ	
Տարեվերջի դրությամբ մնացորդն ըստ ՀՀՄՍ 39 (31 դեկտեմբերի 2017թ.)	2,197,050
Սպասվող պարտքային վնասի ճանաչում ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների համար	(6,278)
Սպասվող պարտքային վնասի ճանաչում ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն հաճախորդներին տրված վարկերի համար	50,270
Սպասվող պարտքային վնասի ճանաչում ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն պարտքային ներդրումային արժեթղթերի համար	(114,124)
Տարեսկզբի դրությամբ մնացորդն ըստ ՖՀՄՍ 9 (1 հունվարի 2018թ.)	2,126,918

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է հետևյալ երկու մեծությունների համադրումը.

- ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստի վերջնական գումարը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ,
- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի սկզբնական գումարը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Այս աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ակտիվների համապատասխան չափման դասերի վերաբերյալ, ՀՀՄՍ 39 և ՖՀՄՍ 9 համաձայն, և առանձին ներկայացված է չափման դասի փոփոխության ազդեցությունը վնասի գծով պահուստի վրա ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի՝ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Արժեզրկման գծով պահուստ			
	31 դեկտեմբերի 2017թ. (ՀՀՄՍ 39)	Վերադասա- կարգում	Վերաչափում	1 հունվարի 2018թ. (ՖՀՄՍ 9)
Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ՝ ըստ ՀՀՄՍ 39/ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ ըստ ՖՀՄՍ 9 (նեառյալ՝ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերը և փոխատվությունները, վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները, պարտքային ներդրումային արժեթղթերը)	151,364	-	87,665	239,029
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող	151,364	-	87,665	239,029

6 Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված զուտ տոկոսային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ-ի Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	2018թ-ի Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Տոկոսային եկամուտ		
Ներդրումային արժեթղթեր	1,757,743	1,902,634
Հաճախորդներին տրված վարկեր	693,96	556,501
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	67,427	82,694
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	22,483	8,155
Այլ տոկոսային եկամուտ	332	
	2,541,946	2,580,066
Տոկոսային ծախս		
Բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ	30,371	77,549
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	3,706	2,017
Տոկոսային ծախս. արժույթային սվոպի դիմաց	-	15,768
	34,077	95,334
Զուտ տոկոսային եկամուտ	2,507,869	2,484,732

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ-ի Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	2018թ-ի Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Դրամարկղային գործառնություններ	65,537	32,968
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	304,923	204,823
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	22,639	167,094
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	2,723	1,804
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	395,822	406,689
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	114,641	10,316
Այլ ծախսեր	23	109
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	114.664	10,425
Զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	281.158	396,264

8 Չուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
	Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Արտարժույթի առքուվաճառքից ստացված գուտեկամուտ	163,013	131,298
Արտարժույթի վերագնահատեկամուտ	(1,077)	39,919
Ածանցյալ գործիքներից գուտեկամուտ	-	(67,620)
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	161,936	103,597

Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
	Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	10,549	9,336
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութ. ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	47,591	(144)
Այլ եկամուտ	2,815	3,287
Ընդամենը այլ եկամուտներ	60,955	12,479

9 Չուտ արժեզրկման փոխհատուցում պարտքային ֆինանսական ակտիվների և վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների գծով

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
	Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր և վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ	63,516	(584)
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	(121,650)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	(127,572)
Դեբիտորական պարտքեր	-	4,059
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	55,045	(55,888)
	118,561	(301,635)

10 Աճճնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
	Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկեր	514,427	519,266
Աճճնակազմի ուսուցման ծախսեր	311	4,026
Աճճնակազմի գծով այլ ծախսեր	14,543	12,196
Ընդամենը աճճնակազմի գծով ծախսեր	529,281	535,488

11 Մաշված ու թյ ու ն

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
	Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Հիմնական միջոցների ամորտիզացիոն ծախսեր	152.174	140.874
Ոչ նյութական միջոցների ամորտիզացիոն ծախսեր	13.279	12.563
Ընդամենը մաշվածության գծով ծախսեր	165.453	153.437

11. Հիմնական միջոցներ

	Հող, շենք, շինություն	Համակարգչային տեխնիկան և կապի միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Անավարտ շինարարություն	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված հիմնական միջոցներում	
						Ընդամենը	
Սկզբնական արժեք							
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,385,443	267,706	31,656	189,603	746,218	270,634	2,891,260
Ավելացում	20,221	190,942	26,977	2,624	-	6,063	246,827
Վերադասակարգում	-	(870)	-	870	-	-	-
Օտարում	-	(15,133)	-	(28,741)	-	-	(43,874)
Վերագնահատում	-	-	-	-	-	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2018	1,405,664	442,645	58,633	164,356	746,218	276,697	3,094,213
Ավելացում	-	8,453	-	3,880	6,272	3,572	22,177
Վերադասակարգում	-	-	-	-	-	-	-
Օտարում	-	-	(10,868)	-	-	-	(10,868)
Առ 30 Սեպտեմբերի 2019	1,405,664	451,097	47,766	168,236	752,490	280,269	3,105,522

**Կուտակված
 մաշվածություն**

2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	69,106	164,026	27,692	115,545	-	63,994	440,363
Հատկացումներ	62,290	61,274	1,082	10,352	-	54,818	189,816
Վերադասակարգում	-	(870)	-	870	-	-	-
Օտարում	-	(15,104)	-	(28,644)	-	-	(43,748)
Առ 31 դեկտեմբերի 2018	131,396	209,326	28,774	98,123	-	118,812	586,431
Հատկացումներ	47,033	50,547	2,954	8,638	-	43,002	152,174
Վերադասակարգում	-	667	(9,115)	-	-	-	(8,448)
Օտարում	-	-	-	-	-	-	-
Առ 30 Սեպտեմբերի 2019	178,429	260,540	22,613	106,761	-	161,814	730,157
Հաշվեկշռային արժեք							
Առ 31 դեկտեմբերի 2018	1,274,268	233,318	29,860	66,233	746,218	157,885	2,507,782
Առ 30 Սեպտեմբերի 2019	1,227,235	190,557	25,153	61,475	752,490	118,455	2,375,365

11. Ոչ նյութական ակտիվներ

	Լիցենզիաներ	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	24,990	37,790	1,750	64,530
Ավելացում	19,187	6,562	-	25,749
Օտարում	-	(4,061)	-	(4,061)
Առ 31 Դեկտեմբերի 2018	44,177	40,291	1,750	86,218
Ավելացում	7,995	-	-	7,995
Օտարում	(11,472)	-	-	(11,472)
Առ 30 Սեպտեմբերի 2019	40,700	40,291	1,750	82,741
Ամորտիզացիա				
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	12,427	9,839	502	22,768
Մասհանումներ	7,490	10,280	175	17,945
Օտարում	-	(4,061)	-	(4,061)
Առ 31 Դեկտեմբերի 2018	19,917	16,058	677	36,652
Մասհանումներ	8,555	4,593	131	13,279
Օտարում	-11,477	-353	0	-11,830
Առ 30 Սեպտեմբերի 2019	16,995	20,298	808	38,101
Հաշվեկշռային արժեք				
Առ 31 Դեկտեմբերի 2018	24,260	24,233	1,073	49,566
Առ 30 Սեպտեմբերի 2019	23,705	19,993	942	44,640

12 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	2018թ Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	25,503	21,788
Գովազդի և շուկայավարման ծախսեր	40,806	34,484
Գործուղման ծախսեր	11,883	4,877
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	7,457	37,359
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	84,540	78,208
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	27,322	3,978
Աուդիտային և խորհրդատվական գծով ծախսեր	32,269	84,475
Անվտանգության ծառայություն	14,541	12,676
Ներկայացուցչական ծախսեր	11,026	7,318
Անդամակցության վճարներ	8,588	8,579
Գրասենյակային ծախսեր	2,763	4,439
Ապահովագրություն	65,330	16,223
Ֆինանսական համակարգի հաշտարար	4,038	3,465
Ավանդների ապահովագրության գծով ծախսեր	5,508	4,018
Այլ վարչական ծախսեր	39,559	43,010
	381,133	364,897

13 Շահութահարկի գծով ծախս

	2019թ Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	2018թ Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	435.353	412.266
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների շարժ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման հետևանքով	(1.644)	(61.130)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	433,709	351,136

2019թ Սեպտեմբերի 30-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2018թ-ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում հաշվետու ամսաթվի համար :

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ		2018թ	
	Մեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	Մեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	2.054.612		1,641,615	
Շահութահարկ 20% դրույքաչափով	410.922	20	328,323	20
Չնվազեցվող ծախսեր	21.710	1	62,732	4
Բացասական/ (դրական) փոխարժեքային տարբերություն	1.077	-	(39,919)	(2)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	433,709	21	351.136	22

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ ֆինանսական հաշվետվություններին պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ: Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը :

	31 դեկտեմբերի 2018թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	30 Սեպտեմբերի 2019թ.
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(9,366)	9,366	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(12,406)	(7,703)	(20,109)
Ներդրումային արժեթղթեր	28,251	(12,212)	16,039
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	(734)	734	-
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(6,000)	6,000	-
Այլ ակտիվներ	(231)	(6,973)	(7,204)
Այլ պարտավորություններ	27,455	24,225	51,680
	26,969	13,437	40,406

14 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	2018թ. 31 դեկտեմբեր հազ. դրամ
Կանխիկը դրամարկղում	9,528,718	6,400,556
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	647,182	4,074,054
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում, առանց վարկանիշի		
Կապակցված կողմ հանդիսացող բանկեր	53,277	76,522
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	2,828,454	4,286,112
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	13,004,354	4,362,634
Դրամական միջոցների համարժեքներ		
Ժամկետային ավանդ ՀՀ ԿԲ-ում	4,000,438	800,394
Ժամկետային ավանդ Իրանի Իսլամական Հանրապետության մասնակցությամբ բանկեր	-	244,147
Ընդամենը դրամական միջոցների համարժեքներ	4,000,438	1,044,541
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,004,792	15,881,785

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ժամկետանց չեն:

(ա) **Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների կենտրոնացում**
 2019 թ. Սեպտեմբերի 30-ին Բանկը չունի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող մեկ բանկ (բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդների), որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

(բ) **Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում**
 ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նոստրո հաշիվները վերաբերում են վճարահաշվարկային գործունեությանը, որոնցից միջոցները կարող են ելքագրվել տարեվերջին: Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոզիտային դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ՀՀ ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների 2%-ի չափով և արտարժույթով ներգրավված միջոցների 18%-ի չափով: 2019 թ. հունիսից տեղի են ունեցել օրենսդրական փոփոխություններ, որոնք սակայն չեն անդրադարձել բանկի վրա: Օրենսդրությամբ չի սահմանափակվում այդ միջոցների ելքագրումը, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում ՀՀ դրամով և արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ:

15 Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հազ. դրամ	2018թ. 31 դեկտեմբեր հազ. դրամ
Վարկեր և փոխատվություններ		
Մայր բանկ	-	62,576
Փոքր և միջին չափի հայկական բանկեր	-	-
Փոքր և միջին չափի հայկական ֆինանսական կազմակերպություններ	-	13,792
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	-	76,368
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ		
Փոքր և միջին չափի հայկական բանկեր	-	-

	2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հազ. դրամ	2018թ. 31 դեկտեմբեր հազ. դրամ
Վարկեր և փոխատվություններ		
Ընդամենը բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	76,368

Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերը և փոխատվությունները ժամկետանց չեն:

(ա) Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների կենտրոնացում

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ չկան Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը:

16 Ներդրումային արժեթղթեր

	2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հազ. դրամ	2018թ. 31 դեկտեմբեր հազ. դրամ
Ամորտիզացված արժեթղթի չափվող ներդրումային արժեթղթեր	26,729,364	25,779,015
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեթղթի չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19,140	19,140
Ընդամենը ներդրումային արժեթղթեր	26,748,504	25,798,155

Ներդրումային արժեթղթերը ժամկետանց չեն:

Ամորտիզացված արժեթղթի չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հազ. դրամ	2018թ. 31 դեկտեմբեր հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պետական պարտատոմսեր		
- ՀՀ կառավարության պետական արժեթղթեր	26,493,279	25,920,501
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	26,493,279	25,920,501
Վնասի գծով պահուստ	(83,321)	(141,486)
Ընդամենը զուտ պետական պարտատոմսեր	26,409,958	25,779,015
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
B+ -ի ցածր վարկանիշով առանց վարկանիշի	322,526	-
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	322,526	-

	2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հազ. դրամ	2018թ. 31 դեկտեմբեր հազ. դրամ
Վնասի գծով պահուստ	(3,120)	-
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ պարտատոմսեր	319,406	-
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	26,729,364	25,779,015

Ըահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հազ. դրամ	2018թ. 31 դեկտեմբեր հազ. դրամ
Բաժնային ներդրումներ	19,140	19,140
Ընդամենը շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19,140	19,140

(ա) Չուտ շահույթ ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ապաճանաչումից 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը վաճառել է հայկական բանկերի ամորտիզացված արժեքով չափվող որոշ կորպորատիվ պարտատոմսեր: Այս վաճառքների պատճառն այն էր, որ 2018թ. նոյեմբերին Սիսյակ Նահանգները կրկին կիրառեցին պատժամիջոցներ Իրանի Իսլամական Հանրապետության և մի շարք իրանական բանկերի և նրանց արտերկրյա դուստր կազմակերպություններին նկատմամբ (տես՝ Ծանոթագրություն 1 (դ)): Բիզնես մոդելի գնահատման ժամանակ Բանկը չունեի որոշամիտ հիմքեր ակնկալելու, որ այս վաճառքները տեղի կունենան, այդ իսկ պատճառով, հայկական բանկերի կորպորատիվ պարտատոմսերի վաճառք ազդեցություն չի ունեցել բիզնես մոդելի գնահատման վրա: Ստորև ներկայացված են վաճառված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը և ապաճանաչումից առաջացող շահույթը:

	2018թ. ընթացքում վաճառված ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեք	Վնաս ապաճանաչումից
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	4,184,357	(27,029)

17 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	30 Սեպտեմբերի 2019թ. հազ. ՀՀ դրամ	31 Դեկտեմբերի 2018թ. հազ. ՀՀ դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր		
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	5,395,435	3,948,839
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	5,395,435	3,948,839
Անհատներին տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	4,901,136	4,071,217
Սպառողական վարկեր	1,201,536	804,800
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	6,102,672	4,876,017
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	11,498,107	8,824,856
Վնասի գծով պահուստ	(45,573)	(53,577)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	11,452,534	8,771,279

Ստորև ներկայացված է ամրոտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային վնասի գծով պահուստի շարժը 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ին ավարտված տարվա համար:

	Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր հազ. դրամ	Անհատներին տրված վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը 2018թ. տարեսկզբի դրությամբ	52,010	99,354	151,364
Ճշգրտումը ՖՀՄՄ 9-ի սկզբնական կիրառման պահին	(7,684)	(55,153)	(62,837)
Վերահաշվարկված մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	44,326	44,201	88,527
Զուտ ծախս/(վերականգնում)	51	(19,075)	(19,024)
Դուրսգրումներ	-	(15,926)	(15,926)
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի 2018թ. դրությամբ	44,377	9,200	53,577
Զուտ ծախս/(վերականգնում)	115,512	9,132	124,644
Դուրսգրումներ	(132,648)	-	(132,648)
Մնացորդը 30 Սեպտեմբերի 2019թ. դրությամբ	27,241	18,332	45,573

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2019թ. Սեպտեմբերի 30 և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	30 Սեպտեմբերի 2019թ.				31 դեկտեմբերի 2018թ.
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր					
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	5,366,873	-	-	5,366,873	3,948,839
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր					
- մինչև 30 օր ժամկետանց	--	--	-	-	-
- 31-90 օր ժամկետանց	--	18,102	-	18,102	-
- 91-180 օր ժամկետանց	--	--	10,460	10,460	-
- 181-270 օր ժամկետանց	--	--	-	-	-
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	-	18,102	10,460	28,562	-
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	5,366,873	18,102	10,460	5,395,435	3,948,839
Վնասի գծով պահուստ	(25,067)	-	(2,174)	(27,241)	(44,377)
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված զուտ վարկեր	5,341,806	18,102	8,286	5,368,194	3,904,462
Անհատներին տրված վարկեր					
Հիփոթեքային վարկեր					
- ոչ ժամկետանց	4,807,630	-	-	4,807,630	4,071,217
- մինչև 30 օր ժամկետանց	62,072	8,795	-	70,867	-
- 31-90 օր ժամկետանց	-	-	-	-	-
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	22,640	22,640	-
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	-	-	-
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	4,869,702	8,795	22,640	4,901,136	4,071,217
Վնասի գծով պահուստ	(2,039)	-	-	(2,039)	(3,173)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	4,867,663	8,795	22,640	4,899,097	4,068,044
Սպառողական վարկեր					
- ոչ ժամկետանց	1,138,190	-	6,893	1,145,083	784,139
- մինչև 30 օր ժամկետանց	17,475	-	11,369	28,845	-
- 31-90 օր ժամկետանց	-	-	-	-	4,128
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	23,023	23,023	13,541
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	4,585	4,585	2,992
Ընդամենը սպառողական վարկեր	1,155,665	-	45,870	1,201,536	804,800
Վնասի գծով պահուստ	(5,404)	-	(10,889)	(16,293)	(6,027)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր	1,150,261	-	34,981	1,185,243	798,773
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	6,017,924	8,795	57,621	6,084,340	4,866,817
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	11,359,730	26,897	65,907	11,452,534	8,771,279

(ա) Գրավի և այլ ապահովության վերլուծություն (i) Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր Իրավաբանական անձանց տրված վարկերը ենթակա են վարկային զնահատման և արժեզրկման ստուգման առանձին հիմունքով: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքային

որակի կարևոր ցուցանիշ է: Այնուամենայնիվ, գրավն ապահովում է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար ապահովություն ծառայող գրավի և ապահովության այլ միջոցների (առանց արժեզրկման) վերաբերյալ ըստ գրավի տեսակների:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	2018 թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	11,115,477	8,374,087
Շրջանառու միջոցներ	109,996	262,055
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	127,565	55,185
Ավտոմեքենա	57,391	70,900
Աշխատավարձով ապահովված	87,678	62,628
Ընդամենը վարկեր (համախառն)	11,498,107	8,824,855

Վերը ներկայացված աղյուսակները չեն ներառում գրավի արժեքի՝ վարկի գումարը գերազանցող մասը: Բանկն ունի վարկեր, որոնց համար գրավի իրական արժեքը գնահատվել է վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ և չի վերանայվել՝ հետագա փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով, և վարկեր, որոնց գրավի իրական արժեքը չի որոշվել: Որոշ վարկերի համար գրավի իրական արժեքը վերանայվել է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Գրավի գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվում է կախված այն փաստից, թե որ ամսաթվին է այն գնահատվել, եթե նման գնահատում իրականացվել է: Մի քանի տեսակի գրավներով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել համապատասխանում է արժեզրկման գնահատմանը: Ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված վարկերի փոխհատուցելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ՝ գրավի արժեքից, և Բանկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկի գրավին վերաբերող քաղաքականությունում փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

(ii) Անհատներին տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկեր

Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրվում է վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ հիփոթեքային վարկերը տրամադրվում են առավելագույնը 70% վարկ/արժեք հարաբերակցությամբ վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ: Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրված անշարժ գույքի իրական արժեքն առնվազն հավասար է վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ որոշված արժեքների վրա հիմնված առանձին վարկերի հաշվեկշռային արժեքներին:

Սպառողական վարկեր

Սպառողական վարկերի մոտ 77%-ի համար ապահովություն է ծառայում անշարժ գույքը, 9%-ի համար՝ փոխադրամիջոցները և այլ շարժական գույքը: Այլ սպառողական վարկերի համար հիմնականում ապահովություն են ծառայում երաշխավորությունները:

Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն
 Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	2019թ.	2018թ.
	30 Սեպտեմբեր	31 դեկտեմբեր
	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Առևտուր	2,434,962	2,140,049
Տուրիզմ, հյուրանոցային և ռեստորանային ծառայություններ	492,254	463,875
Արդյունաբերություն	749,077	294,697
Կրթական համակարգ	219,112	230,822
Գյուղատնտեսություն, անտառապահություն և փայտամշակում	330,482	219,864
Շինարարություն	361,674	191,264
Տրանսպորտ և կապ	13,588	153,527
Հանրային սննդի և այլ ծառայություններ	639,866	130,085
Այլ	154,420	124,656
Անհատներին տրված վարկեր	6,102,672	4,876,017
	11,498,107	8,824,856
Վնասի գծով պահուստ	(45,573)	(53,577)
	11,452,534	8,771,279

Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն 2018թ. և 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկը չունի վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խմբեր, որոնց տրված վարկերի գուտ մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10 %-ը:

18 Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 125,752 հազար դրամ գուտ հաշվեկշռային արժեքով ակտիվներ՝ հաճախորդներին տրված վարկերի դիմաց գրավադրված միջոցների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու միջոցով:

2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բռնագանձված գրավը ներառում է.

	2019թ.	2018թ.
	30 Սեպտեմբեր	31 դեկտեմբեր
	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Անշարժ գույք	679,493	568,843
Այլ ակտիվներ	1,660	1,660
Ընդամենը բռնագանձված գրավ	681,153	570,503

Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ այս ակտիվները պետք է վաճառվեն հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

19 Այլ ակտիվներ

	2019թ. 30 Սեպտեմբեր հազ. դրամ	2018թ. 31 դեկտեմբեր հազ. դրամ
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	128,540	2,706
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	128,540	2,706
Կանխավճարներ	72,694	77,417
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախս	15,432	35,410
Պահեստ	6,260	8,329
Գործառնական վարձակալությամբ ակտիվներ	141,903	-
Ընդամենը այլ ակտիվներ	364,829	123,862

20 Բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ

	2019թ. 30 Սեպտեմբեր հազ. դրամ	2018թ. 31 դեկտեմբեր հազ. դրամ
Լորո հաշիվներ մայր բանկում	14,879,473	10,145,598
Ժամկետային ավանդներ մայր բանկում	-	553,658
Այլ	346,599	248,262
	15,226,072	10,947,518

2018թ. և 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ մայր բանկի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

21 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	2019թ. 30 Սեպտեմբեր հազ. դրամ	2018թ. 31 դեկտեմբեր հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
- Անհատներ	2,852,513	3,908,025
- Իրավաբանական անձինք	1,890,147	1,857,701
Ժամկետային ավանդներ		
- Անհատներ	306,223	289,690
	5,048,883	6,055,416

2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկում պահվող հաճախորդների ավանդների 19,093 հազար դրամ (2018թ-ին՝ 31,092 հազար դրամ) գումարով մնացորդները ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի համար: 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի

և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկ չունի այնպիսի հաճախորդ, որի միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

22 Ընթացիկ հարկային պարտավորումներ

	2019թ. 30 Սեպտեմբեր հազ. դրամ	2018թ. 31 դեկտեմբեր հազ. դրամ
Ընթացիկ Հարկային պարտավորություններ	98,550	203,320
	98,550	203,320

Հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի: Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները: Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (ա) Վերահսկողություն Բանկի մայր կազմակերպությունն է Իրանի Իսլամական Հանրապետության «Մելլաք բանկ» ԲԲԸ-ն (Թեհրան, Իրան), որին պատկանում է բաժնետիրական կապիտալի 100%-ը: Բանկի մայր կազմակերպությունը չի ներկայացնում հանրությանը հասանելի ֆինանսական հաշվետվություններ: Բանկը չունի վերջնական վերահսկող կողմ:

23 Այլ պարտավորումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ. 30 Սեպտեմբեր հազ. դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	148,144	147,914
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	146,590	127,502
Այլ Պարտավորություն գործառնական վարձակալության գծով	119,551	
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	414,285	275,416
Պարտավորություններ հարկերի գծով		21,069
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ		21,069
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	414,285	296,485

24 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է մեկ սովորական բաժնետոմսից (2018թ-ին՝ մեկ բաժնետոմսից): Բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 32,100,000 դրամ (2018թ-ին՝ 32,100,000 դրամ): Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճը ներառում է հիմնական միջոցների վերագնահատված կուտակային դրական արժեքը՝ չբաշխված շահույթ մաշվածության փոխանցումից հետո, մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

(գ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով: 2019 Սեպտեմբեր 30-ին և 2018թ-ին շահաբաժիններ չեն հայտարարվել:

25 Ռիսկերի կառավարում

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է բանկային ոլորտի համար և Բանկի գործառնությունների կարևոր տարր է: Վարկային, Շուկայական, իրացվելիության և գործառնական ռիսկերն այն հիմնական ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Բանկը: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը պարբերաբար վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար: Գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար՝ սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Բանկի գործունեությունն ապահովելու նպատակով: Ռիսկերի կառավարման բաժնի ղեկավարը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման և համապատասխանության ապահովման համար, նաև վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման համար ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառումը: Ռիսկերի կառավարման բաժնի ղեկավարը ուղղակիորեն հաշվետու է գործադիր տնօրենին և անուղղակիորեն՝ Խորհրդին: Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Բանկի կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության աստիճանի որոշմանը: Բացի ստանդարտ վարկային և շուկայական վերլուծությունների իրականացումից, Ռիսկերի կառավարման բաժինը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական միավորների հետ՝ նրանց մասնագիտական կարծիքը ձեռք բերելու համար:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկ՝ հավանականությունն է, որ շուկայական գների (տոկոսադրույքներ, արտարժույթի փոխարժեքներ, բաժնային գործիքների գներ և այլն) տատանումը բացասական ազդեցություն կունենա Բանկի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա,

Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի, արտարժույթի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների տատանումների ազդեցությանը: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը: Բանկը կառավարում է շուկայական

ռիսկը՝ սահմանելով սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների, տոկոսադրույքների, ժամկետայնության, արտարժույթի դիրքերի և վնասի սահմանաչափերի հետ կապված, որոնք կանոնավոր կերպով վերահսկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են խորհրդի կողմից:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը հավանականություն է, որ շուկայական տոկոսադրույքների անցանկալի տեղաշարժերը բացասական ազդեցություն կունենան բանկի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա:

Բանկը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարումն իրականացվում է տարբեր պորտֆելների համար առանձին և բոլոր պորտֆելները միասին՝ ըստ արժույթների, ըստ ժամանակային առանձին խմբերի բաց դիրքերի նկատմամբ համապատասխան սահմանաչափերի սահմանմամբ և դրանց պահպանման նկատմամբ անընդհատ հսկողության իրականացման շնորհիվ:

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2019թ. Սեպտեմբերի 30			2018թ. դեկտեմբերի 31		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Դրամական միջոցներում և դրանց համարժեքներում ներառված ժամկետային ավանդներ	4.1%	-	-	4.5%	-	5.9%
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	-	7.2%	-	2.0%
Հաճախորդներին տրված վարկեր	11.5%	8.1%	5.8%	11.9%	8.4%	6.3%
Ներդրումային արժեթղթեր	9.3%	-	-	9.3%	-	-

	2019թ. Մեպտեմբերի 30			2018թ. դեկտեմբերի 31		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներ և մնացորդներ						
- Լորո հաշիվներ	-	-	-	-	-	-
- Վարկեր քանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից	-	-	-	-	-	0.3%
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ						
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ	0.1%	-	-	0.1%	-	-
- Ժամկետային ավանդներ	1.5%	1.6%	0.3%	1.5%	1.6%	1.8%

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծությունը կատարվում է GAP մոդելով:

Ստորև ներկայացվում է առաջիկա մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի սպասվող եկամտից շեղումը

	2019թ. Մեպտեմբերի 30 հազ. դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31. հազ. դրամ
նվազում	273.325	167.195
զուգահեռ աճ	(273.325)	(167.195)

(ii) Արտարժույթային ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ: Ակտիվները կամ պարտավորությունները պարունակում են արտարժույթային ռիսկ, երբ նշված մեծությունները, ինչպես նաև դրանց գծով ստացվելիք կամ վճարվելիք գումարները դրամային արտահայտությամբ ժամանակի ընթացքում կարող են փոփոխվել՝ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությամբ պայմանավորված:

Բանկը չի հեջավորում է իր ենթարկվածությունն արտարժույթային ռիսկին: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների

2019թ. Մեպտեմբերի 30-ի դրությամբ:

հազար ՀՀ դրամ

«Մեղաք բանկ» ՓԲԸ
 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվությունների կից ծանոթագրություններ

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	794,312	11,811,279	398,763	13,004,354
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,000,438	-	-	4,000,438
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,933,348	5,519,186	-	11,452,534
Ներդրումային արժեթղթեր	26,748,504	-	-	26,748,504
Այլ ակտիվներ	128,540	-	-	128,540
	37,605,142	17,330,465	398,763	55,334,370
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,409,230	13,679,848	136,994	15,226,072
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	656,508	4,313,527	78,848	5,048,883
Այլ պարտավորություններ	414,199	86	-	414,285
	2,479,937	17,993,461	215,842	20,689,240
Զուտ դիրք 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	35,125,205	(662,996)	182,921	34,645,130
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	35,664,177	14,505,971	360,145	50,530,293
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	2,075,274	14,894,038	286,315	17,255,627
Զուտ դիրք 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	33,588,903	(388,067)	73,830	33,274,666

2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս հաշվի չեն առնվել հարկերը և հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների տատանումները, որոնք Բանկը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2019թ. Սեպտեմբերի 30 հազ. դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31 հազ. դրամ
ՀՀ դրամը արտարժույթի նկատմամբ 15%-ով տատանման ազդեցությունը	(69.566)	(44.641)

(գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները: Բանկը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր պարտքային ռիսկը (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար) կառավարելու համար, ներառյալ պորտֆելի կենտրոնացվածության սահմանափակմանը վերաբերող ցուցումները և Վարկային կոմիտեի ստեղծումը՝ պարտքային ռիսկն ակտիվորեն վերահսկելու նպատակով: Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Վարչության կողմից:

Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկային դիմումների ուսումնասիրման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (իրավաբանական անձանց և անհատների) վճարունակության
- գնահատման մեթոդաբանությունը,
- պայմանագրային կողմերի, թողարկողների վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկերի փաստաթղթավորման պահանջները,
- վարկերի և այլ վարկային գործիքների շարունակական վերահսկման ընթացակարգերը:

Բանկի Վարկային բաժնի աշխատակիցների կողմից տարվում է նախնական հարցազրույց դիմորդի հետ /իրավաբանական և ֆիզիկական անձ/, որի արդյունքում, դիմորդին տրվում է բանկի կողմից մշակված դիմումի համապատասխան ձևը և անհրաժեշտ փաստաթղթերի ցանկը:

Դիմորդի կողմից, նշված փաստաթղթերի ամբողջական փաթեթի ներկայացումից հետո, վարկային բաժինը փաթեթը ներկայացնում է Իրավաբանական բաժին: Իրավաբանական բաժինը ուսումնասիրում է ներկայացված փաթեթը և տալիս է գրավոր եզրակացություն՝ փաստաթղթերի ամբողջականության և իրավական համապատասխանության վերաբերյալ և փոխանցում Վարկային բաժնին: Վարկային բաժինը ուսումնասիրում է վարկային գործը և ներկայացված փաստաթղթերի հիման վրա կատարում է համապատասխան վերլուծություններ և Բանկի գործադիր տնօրենին /վարկային կոմիտեի նախագահ/ և գործադիր տնօրենի տեղակալին/ ներկայացնում է վարկային զեկույց՝ համապատասխան եզրակացությամբ: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության կառուցվածքային վերլուծության և ֆինանսական արդյունքների վրա: Վարկային գործը փոխանցվում է Ռիսկերի կառավարման և մեթոդոլոգիայի բաժնի, որը

իրականացնում է Դիմորդի Վարկային ռիսկի գնահատում և համապատասխան դրական կամ բացասական եզրակացությամբ ներկայացնում Բանկի գործադիր տնօրենին :

Բանկի գործադիր տնօրենը, ուսումնասիրելով վարկային բաժնի զեկույցը և կարգադրում վարկային գործը քննարկել Վարկային կոմիտեում:

Վարկային գործը քննարկվում է Վարկային կոմիտեում: Վարկային կոմիտեն, ներկայացված վարկային գործի փաթեթի հիման վրա, կազմակերպում է քննարկում և կայացնում է որոշում վարկը տալու, մերժելու կամ լրամշակման ուղարկելու վերաբերյալ:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերազնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և վարկառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա:

Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, ողջ վարկային պորտֆելը զննատվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Որպես կանոն գրավ չի պահանջվում ամացյալ ֆինանսական գործիքների գծով պահանջների, արժեթղթերում կատարած ներդրումների, բանկերին տրված վարկերի համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հսկադարձ հետգնման և արժեթղթերի փոխառության գործունեության մաս:

Չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ պարտապան կամ կապակցված պարտապանների խումբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդիների), որի հետ կապված պարտքային ռիսկը գերազանցում է ընդհանուր պարտքային ռիսկի 10%-ը, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս հաճախորդների հետ կապված պարտքային ռիսկը կազմում է 4,293,411 հազար դրամ:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը - հավանական ռիսկը է, որ բանկը բավարար իրացվելի միջոցներ չի ունենա պարտավորությունները ժամանակին մարելու համար: Կարող է հանդես գալ երկու եղանակով՝ միջոցների ներգրավման անհնարին ռիսկը և ակտիվների իրացվելիության ռիսկ: Առաջինը ենթադրում է, որ բանկը հնարավորություն չի ունենա համապատասխան ժամկետում միջոցներ ներգրավել շուկայից այնպիսի արժեքով, որը հասանելի է շուկայի այլ մասնակիցներին (օրինակ՝ բանկի վարկանիշի կամ հեղինակության անկման արդյունքում): Երկրորդ դեպքում բանկն ի վիճակի չէ շուկայում իրացնել իր ակտիվներն առանց գնային կորուստների (ոչ տարողունակ կամ ոչ իրացվելի շուկայական պայմաններում, երբ առկա են գնային գալի տատանումներ կամ կոնկրետ բանկի ակտիվների նկատմամբ շուկայում անբավարար պահանջարկ):

: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և

տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման էական գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը: Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է խոհրդի կողմից:

Բանկը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է, թողարկվող պարտքային արժեթղթերը, այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ ու արդյունավետ բավարարելու նպատակով:

Բանկի իրացվելիության ռիսկը կառավարվում է հետևյալ մեթոդներով.

- իրականացվում է իրացվելիության մակարդակի և իրացվելիության վրա ազդող գործոնների բացահայտում,
- սահմանվում է հսկողության ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված իրացվելիության նորմատիվների պահպանման նկատմամբ,
- Բանկի կողմից սահմանվում են ներքին սահմանաչափեր և իրականացվում է հսկողության դրանց կատարման նկատմամբ:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների ու վարկավորման պարտավորվածությունների գծով դրամական միջոցների չզեղչված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված ներհոսքի և արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների պայմանագրային չզեղչված հոսքերը ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորությունների կամ վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը տեղաբաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում երաշխավորությունը կարող է հետ կանչվել:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունը՝ ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

Հազար ՀՀ դրամ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5տարուց ավել	Ընդամենը
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,004,354	-	-	-	-	13,004,354
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,000,438	-	-	-	-	4,000,438

«Մեղաք բանկ» ՓԲԸ
 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Հաճախորդներին տրված վարկեր	88,017	181,990	955,983	5,117,264	5,109,280	11,452,534
Ներդրումային արժեթղթեր	1,161,345	909	4,296,694	12,228,490	9,061,067	26,748,504
Այլ ակտիվներ	18,339	5,228	27,576	77,397	-	128,540
	18,272,493	188,127	5,280,252	17,423,151	14,170,347	55,334,370
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15,226,072	-	-	-	-	15,226,072
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	4,742,660	183,546	122,677	-	-	5,048,883
Այլ պարտավորություններ	273,260	14,451	68,711	57,862	-	414,285
	20,241,992	197,997	191,388	57,862	-	20,689,240
Զուտ դիրք	(1,965,620)	(9,605)	5,104,130	17,412,195	14,207,005	34,748,104
Կուտակային ձեռքվածք	83,692	403,001	5,502,522	22,112,260	34,030,207	

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունը՝ ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5տարուց ավել	Ընդամենը
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,881,785	-	-	-	-	15,881,785
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	384	543	65,062	10,379	-	76,368
Հաճախորդներին տրված վարկեր	82,332	198,679	798,662	3,872,652	3,818,954	8,771,279
Ներդրումային արժեթղթեր	19,140	262,561	4,652,710	16,582,453	4,281,291	25,798,155
Այլ ակտիվներ	2,706	-	-	-	-	2,706
	15,986,347	461,783	5,516,434	20,465,484	8,100,245	50,530,293
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,393,860	-	553,658	-	-	10,947,518
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	5,765,726	48,171	241,519	-	-	6,055,416
Այլ պարտավորություններ	252,601	92	-	-	-	252,693

	16,412,187	48,263	795,177	-	-	17,255,627
Զուտ դիրք	(1,969,499)	(9,870)	5,088,864	17,365,289	14,170,347	34,645,130
Կուտակային ճեղքվածք	(1,969,499)	(1,979,369)	3,109,495	20,474,784	34,645,130	

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող առանցքային միջոցը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցության որոշումն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվների կազմում ներառված են դրամական միջոցները, նոստրո հաշիվները, ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորները, ՀՀ կառավարության և ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթերը և այլ կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գոյություն ունի գործող և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունների կազմում ներառված են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների ներկայացված աուդիտի չենթարկված հարաբերակցությունը կազմում է 332.17.% և 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ՝ 222.13% :

26 Կապիտալի կառավարում

Բանկերի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից: Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է տեղական օրենսդրությամբ առևտրային բանկերի համար որպես բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: 2019թ Սեպտեմբերի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշի («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») նվազագույն մակարդակը կազմում էր 12% : Հաշվետու ամսաթվերին Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր սահմանված մակարդակին: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը դեկտեմբերի 31-ի և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	2019թ. Սեպտեմբերի 30 հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված	2018թ. դեկտեմբերի 31 հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված
Հիմնական կապիտալ		
Հիմնական կապիտալ	35,656,999	34,107,315
Ընդամենը հիմնական կապիտալ	35,656,999	34,107,315
Լրացուցիչ կապիտալ		
Լրացուցիչ կապիտալ	1,878	2,217
Ընդամենը լրացուցիչ կապիտալ	1,878	2,217
Ընդամենը կապիտալ	35,658,877	34,109,532
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվները՝ ներառյալ պարտքային, շուկայական և գործառնական ռիսկերը	24,794,102	24,205,482

	2019թ. Մեպտեմբերի 30 հազ. դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31 հազ. դրամ
	Առդիտի չենթարկված	Առդիտի չենթարկված
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	143.82%	140.9%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

27 Վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններ: Այս պարտավորվածություններն իրենցից ներկայացնում են հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի սահմանաչափերի և օվերդրաֆտների գծով պարտավորվածություններ: Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ՝ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումն երրորդ անձանց հանդեպ երաշխավորելու նպատակով: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև մեկ տարի: Բանկը տրամադրում է նաև երաշխավորություններ՝ հանդես գալով որպես հաշվարկային գործակալ արժեթղթերի որպես փոխառառություն ստանալու և տրամադրելու գործառնություններում: Վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների, ֆինանսական երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է պարտքային ռիսկի կառավարման մույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում արտացոլված պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարները ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կճանաչվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն պայմանագրային պարտականությունները:

	2019թ. Սեպտեմբերի 30 հազ. դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31 հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծեր տրամադրելու պարտավորվածություններ	573,293	607,192
Այլ պայմանական պարտավորություններ	123,564	
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	315,326	601,325
	1,012,183	1,208,517

Վերը ներկայացված ընդհանուր պայմանագրային պարտավորվածությունները պարտադիր չէ որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս պարտավորվածությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել գործել մինչև վերջիններիս կատարման ժամկետը: Վարկեր և վարկային գծեր տրամադրելու պարտավորվածությունների մեծամասնությունն իրենց չի ներկայացնում միանշանակ պարտավորվածություն Բանկի կողմից:

28 Պայմանական դեպքեր

(ա) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, զգալի բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(բ) Հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Դեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

29 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված է աշխատակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի և 2018թ. Սեպտեմբերի 30-ի համար:

	2019թ. Սեպտեմբերի 30 հազ.ՀՀ դրամ	2018թ. Սեպտեմբերի 30 հազ. ՀՀ դրամ
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	166.756	166.778
Այլ հատուցումներ	3.132	4.158
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	169.888	170.936

Ստորև ներկայացված են կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները

	2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրոճյամբ հազ. ՀՀ դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրոճյամբ հազ.ՀՀ դրամ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբի դրոճյամբ	76,522	-
ժամանակաշրջանի ընթացքում մուտքեր	1,192,021	-
ժամանակաշրջանի ընթացքում ելքեր	(1,225,075)	-
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրոճյամբ	43,468	76,522
Արժեզրկու միջ պահուստ	-	-
2019թ. մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրոճյամբ	43,468	76,522
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբի դրոճյամբ	62,577	-
	-	2,282,191

Ժամանակաշրջանի ընթացքում տրամադրված ստացվելիք գումարներ	5,368	-	2,507,235	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում մարված ստացվելիք գումարներ	(67,945)	-	(4,726,849)	-
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրույթով	-	-	62,577	-

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվող թյուրումներ

Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբի դրույթով	22,227		21,087	
Ժամանակաշրջանի ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	22,000	-	20,527
Ժամանակաշրջանի ընթացքում մարված վարկեր	-	22,487	-	(19,387)
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրույթով	21,740		22,227	
Արժեզրկումից պահուստ	-	(66)	-	(126)
2019 թ. մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրույթով	-	21,674	-	22,101

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպություններին նկատմամբ

Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբի դրույթով	10,802,625	5,514,918	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում մուտքեր	8,522,800	57,970,140	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում ելքեր	(4,344,522)	(52,682,433)	-
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրույթով	14,980,903	10,802,625	-

Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ

Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբի դրույթով	-	25,691	19,905
Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ավանդներ	-	171,357	415,488
Ժամանակաշրջանի ընթացքում վճարված ավանդներ	-	(189,960)	(409,702)
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրույթով	-	7,088	25,691

Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներին մասին հաշվետվող թյուրումներ

Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	-	868	-	1,143
Տոկոսային եկամուտ ֆինանսական կազմակերպություններին գծով	365	-	31,117	-
Տոկոսային ծախսեր ֆինանսական կազմակերպություններին գծով	29,908		53,157	
Վարկերի և Դեբիտորական պարտքերի կորուստի գծով արժեզրկման ծախս	-	60	-	85

30 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները (չճշգրտված):

2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալներ դիտարկելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:

3-րդ մակարդակ. ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահաջվում են նշանակալի ոչ դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

2019թ. Սեպտեմբերի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներին: Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ: Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և դրամական միջոցների զեղչված հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայի դիտարկելի գներ, և այլ գնահատման մոդելներ: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ռիսկից զերծ և ելակետային տոկոսադրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները և արտարժույթի փոխարժեքները: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»: